de la institutul pedag.-teol. ... ARAD.

Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tariffă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 24)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etaginiŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 129.—Anulŭ LVII. Braşovŭ, Duminecă, 12 (24) Iunie 1894.

Unŭ sfatŭ părinţilorŭ.

Acum, cu sfîrşitulŭ anului şcolarŭ, părinţii, carĭ au copii la şcólă la oraşŭ, vorŭ trebui în aceste timpurĭ grele sĕ fiă mai multŭ ca totdéuna îngrijaţĭ de viitorulŭ lorŭ.

În faţa multelorŭ prigonirĭ, ce s'au pusŭ la cale pe tótă linia mai alesŭ în contra cărturarilorŭ românĭ, înaintea cărora suntŭ închise astădĭ tóte funcţiunile, tóte cărările vieţii publice de statŭ şi administrative: părinţii vorŭ trebui sĕ-şĭ pună întrebarea, ce sĕ începă şi unde vorŭ sĕ ajungă cu copiiĭ lorŭ, căcĭ a-i lăsa numai sĕ înainteze dintr'o clasă într'alta, fără nicĭ unŭ scopŭ şi fără nicĭ o ţintă, însémnă a cheltui înzadarŭ şi a perde timpulŭ fără folosulŭ cuvenitŭ.

Ne-amŭ obicĭnuitŭ, negreşitŭ totŭ în urma vitregităţii timpurilorŭ prin carĭ amŭ trecutŭ, de-a privi ca singurele cariere deschise pentru noi *dăscălia* şi *popia*. Nu se póte trage la îndoélă, că amêndouĕ acestea suntŭ carierĭ frumóse, cu înaltă chiămare şi tot-odată cele mai neatêrnătóre între funcţiunile, ce stau deschise pentru noi.

Dér nu toţĭ, câţĭ învaţă carte multă, suntŭ chiămaţĭ de-a fi dascălĭ şi de-a fi preoţĭ. Dăscălia este o carieră fórte gingaşă şi împreunată cu multă responsabilitate. Cine din fire nu simte în inima sa aplicarea nobilă, de-a se jertfi şi devota cu trupŭ şi sufletŭ pentru luminarea şi crescerea morală şi naţională a tinerimei nóstre, mai bine este de-o sută şi o miiă de orĭ sĕ lase acéstă carieră celorŭ ce suntŭ chiămaţĭ şi sĕ nu-şĭ tragă asupră-şĭ rĕspunderea grea faţă cu viitorulŭ.

Dér nicĭ preoţia nu este o carieră aşa uşóră, precum li-se pare multora. A fi preotŭ românŭ în nisce timpurĭ, ca cele de adĭ, însémnă fórte multŭ. Preotulŭ la noi nu are numai chiămarea de-a sĕvîrşi ceremoniile sfinte, ci el are sĕ fiă şi sfătuitorŭ înţeleptŭ alŭ poporului în bine şi în rĕu. Lăsă-şĭ acésta arată în deajunsŭ greutatea posiţiei lui, căcĭ a fi sfătuitorŭ şi conducĕtorŭ vrednicŭ alŭ unui poporŭ atâtŭ de apăsatŭ şi atâtŭ de prigonitŭ, precum este astădĭ poporulŭ nostru românescŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ, nu este lucru uşorŭ, ci este împreunatŭ cu nespusă rĕspundere înaintea lui Dumnedeu şi a istoriei némului românescŭ.

Sĕvîrşescŭ, prin urmare, o crimă înaintea naţiunei toţĭ acei tinerĭ ai noştri, carĭ se încumetă a îmbrăţişa aceste douĕ cariere cu scopulŭ numai de-a se căpĕtui şi fără de-a simţi în sufletulŭ lorŭ puterea, capabilitatea, ér mai pe susŭ de tóte rêvna nobilă şi sfântă de-a se jertfi pentru binele şi conscienţiósa povĕţuire şi conducere a poporului nostru multŭ încercatŭ de sórte.

Părinţii vorŭ trebui, aşa-déră, sĕ-şĭ tragă bine séma înainte de-a se hotărî a-şĭ aplica fiiĭ la vre-una din aceste cariere. Vorŭ trebui s'o facĭ acésta nu numai în vederea marelui interesŭ naţionalŭ, pe care suntŭ datorĭ a-lŭ avea înaintea ochiloŭ, ci chiar şi în interesulŭ fericirea fiilorŭ lorŭ.

Şi când punemŭ acestea la inima părinţilorŭ românĭ, nu întârdiamŭ de altă parte a-le aduce din nou aminte, că suntŭ mulţime de alte cariere, carĭ atâtŭ de puţinŭ au fostŭ până acum îmbrăţişate de Românĭ şi carĭ mai alesŭ în împrejurările nóstre de adĭ suntŭ aprópe singurele cariere recomandabile pentru tinerii noştri, chiămaţĭ de a-şĭ crea o posiţiă câtŭ mai independentă în societate.

Agronomia, comerciulŭ cu tóte ramurele lui, meseriile şi industriile de totŭ feliulŭ: étă totŭ atâtea terenurĭ, pe carĭ se fericescŭ sute şi mii de familii şi individĭ, îşĭ facŭ stare şi avere, îşĭ creéză o posiţiă onorifică în societate şi, ce e mai scumpŭ ca tóte, ducŭ o vieaţă liberă şi neatêrnătóre.

Poporulŭ românŭ dela noi nicĭodată n'a avutŭ mai mare lipsă de bărbaţĭ, carĭ prin ocupaţiunea lorŭ sĕ fiă câtŭ mai independenţĭ, ca acum. Pentru ce dér sĕ nu îmbrăţişeze acele cariere, carĭ singure îi potŭ asigura astădĭ órecare neatêrnare în privinţa materială?

Póte, că grelele împrejurărĭ politice, prin carĭ trece astădĭ neamulŭ nostru dintre Tisa şi Carpaţĭ, ne vorŭ sili, vrêndŭ-nevrêndŭ, sĕ ne întórcemŭ mai cu de-adinsulŭ privirea spre amintitele mijlóce de traiu,—şi acesta are sĕ fiă unulŭ din cele mai marĭ folóse, ce ni-le vorŭ aduce suferinţele de adĭ.

Istoria nóstră naţională ne este martoră, că nu numai odată străduinţele de-a ne nimici ale contrarilorŭ noştri au avutŭ, ca prin minune, şi urmărĭ bune pentru noi. De sigurŭ, că şi prigonirile de adĭ îşĭ vorŭ avé pentru noi urmările lorŭ bune, căcĭ ne vorŭ face sĕ fimŭ mai practicĭ şi sĕ scimŭ trage mai multŭ folosŭ din tóte pentru de-a ajunge la o stare materială mai neatêrnată. Noi însĕ nu trebue sĕ aşteptămŭ sila împrejurărilorŭ, ci ceea ce vedemŭ, că e practicŭ şi folositorŭ, sĕ îmbrăţişămŭ de bună vreme, căcĭ orĭ-ce întârdiere este o perdere pentru noi şi naţiunea nóstră.

Acum, la încheierea anului şcolarŭ, amŭ aflatŭ de bine a-le pune acestea din nou în vederea părinţilorŭ, doritorĭ de fericirea fiilorŭ lorŭ.

Cea maĭ nouă faptă

a celorŭ dela stăpânire este, că acuma **vorŭ sĕ spargă rêndurile partidei nóstre naţionale române.** Atâta au strigatŭ foile ungurescĭ şi patrioţii de stradă în contra partidei naţionale române şi atâta au înegritŭ şi calumniatŭ comitetulŭ ei centralŭ, până ce în cele din urmă guvernulŭ, ca sĕ sature patimele deslănţuite ale şovinismului turbatŭ, a pornitŭ prigonirile cele mai brutale în contra Românilorŭ.

In locŭ de a pedepsi pe aceia, carĭ au aţiţatŭ şi aţiţă mereu în contra poporului românŭ, şi carĭ au făcutŭ scandalele şi vandalismele barbare ne mai pomenite dela Turda, Oradea-mare etc., guvernulŭ persecută pe aceia, carĭ îşĭ apĕră dreptulŭ şi libertatea lorŭ ameninţate.

Au mersŭ cei dela stăpânire până acolo încâtŭ, spre mirarea întregei Europe culte, au trasŭ în judecată întregulŭ comitetŭ alŭ partidei nóstre naţionale, pentru Memorandulŭ la Coróna. Ér acuma aceiaşĭ ómenĭ vorŭ sĕ se folosescă de împrejurarea, că în urma acésta 14 membri ai acelui comitetŭ au tostŭ osêndiţĭ la Clujiu, spre a da o lovitură de mórte partidei nóstre naţionale, disolvândŭ comitetulŭ ei şi oprindŭ orĭ-ce funcţionare a ei sub cuvêntŭ, că n'ar fi legală, căcĭ n'ar avé statute încuviinţate de guvernŭ.

Mĕsura ministrului de interne însĕ numai legală nu este, ci, este o curată volniciă, căcĭ precum esistă şi funcţionéză partidele maghiare politice, are dreptulŭ de a esista şi funcţiona şi partida română politică şi tóte câte se aducŭ înainte suntŭ numai apucăturĭ spre a acoperi forţa brutală şi violenţa.

Eată hârtia, ce a primit'o d-lŭ preşedinte Dr. Raţiu, prin care i se face cunoscută cea mai nouă faptă [illegible]

Dela fişpanulŭ comitatului Sibiiu şi comite săsescŭ.

Nr. 71—1894 reser.

Onorabilului presidiu alŭ conducĕtorilorŭ partidului naţionalŭ românŭ, la mâna d-lui Dr. I. Raţiu, advocatŭ.

Loco.

Avêndŭ în vedere ordinulŭ presidenţialŭ Nr. 321 dela 16 c., trimisŭ mie de către Escelenţa Sa d-lŭ ministru r. u. de interne cu privire la constituirea partidului naţionalŭ românŭ, conformŭ articolului 104 din legea electorală: adunărĭ şi partide etc. numai pe durata alegerilorŭ se potŭ organisa, pe când reuniunĭ formate pentru o acţiune mai largă, nu esclusivŭ pentru alegerĭ, ci cu tendinţe politice, reuniunĭ, a cărorŭ acţiune este continuă, nu se potŭ sustrage controlului autorităţilorŭ, ér autorităţile esercită aprobarea şi controlulŭ acţiunei reuniunilorŭ.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Norocŭ de plumbŭ.

Se ḑice, că într'unŭ satŭ, aprópe de-o pădure, trăia odată unŭ omŭ sĕracŭ fórte. Şi cum sĕ nu fiă elŭ sĕracŭ, când dela părinţĭ nu i-a rĕmasŭ, decât unŭ singurŭ bordeiaşŭ de bârne, ba încă şi acela i-a arsŭ încă a doua ḑi după ce s'a cununatŭ cu leicuţa Safta.

Safta era o muiere tare bună la socotélă, — şi apoi cu o aşa muiere bună şi iubitóre nicĭ-odată nu ajungĕ la desnădăjduire. Nicĭ omulŭ nostru nu era elŭ desnădĕjduitŭ, pentru-că era sĕracŭ, — dér nicĭ odihnitŭ nu putea sĕ fiă nicĭ elŭ şi nicĭ leica Safta, de-óre-ce sciţĭ vorba ceea:

Când e sare, nu-i făină,
Fă muiere-apoi de cină;
Când e făină, nu-i sare,
Fă muiere de mâncare,
Ca sĕ dămŭ şi cu-i nu are,
— Ba mulţămimŭ d-tale!

Omulŭ ĕsta însĕ, de care vĕ povestescŭ eu, era unŭ omŭ harnicŭ, blândŭ şi tare cu bunŭ sufletŭ; n'ar fi scăpatŭ o vorbă rea din gură, Dómne feresce! Când era mai mănioşŭ, elŭ îşĭ bătea mâţa, — de cumva o putea căpĕta, — dér nicĭ pe aceea nu se îndura s'o bată rĕu, căcĭ era peste mĕsură milosŭ.....

Intr'o ḑi, pe când creştinulŭ săpa la unŭ rozorŭ, numai étă că doi boierĭ de cei bănoşĭ se oprescŭ cu calésca în drumulŭ celŭ de ţĕră şi începŭ a se sfătui între olaltă cam aşa:

— Vedĭ, prietene, eu cunoscŭ omulŭ acesta de multă vreme. Aşa omŭ harnicŭ rarŭ mai potĭ vedé şi cu tóte acestea e totŭ sĕracŭ, lipitŭ pământului.

— Cum se póte?

— Cum? Apoi étă, n'are norocŭ şi pace!

— Audĭ vorbă, „n'are norocŭ!" Étă mĕ ducŭ sĕ-i facŭ eu norocŭ!

— Cum?

— Étă cum: îi voiu da douĕ sute de zlotĭ şi cu aceştia omulŭ sĕracŭ, dér harnicŭ, se va înciripa aşa de bine, încâtŭ îţĭ va fi mai mare dragulŭ de a-lŭ vedé acuşa.

— Potĭ sĕ încercĭ, dér étă îţĭ spunŭ, că nu douĕ sute, dér de i-ai da multulŭ cu pământulŭ şi décă n'are norocŭ, elŭ totŭ cu nimicŭ se va alege.

— Acum las' sĕ vedemŭ şi asta, mai ḑise boerulŭ celŭ dintâiu, şi făcêndŭ sĕmnŭ omului, ca sĕ vină, îi şi întinse douĕ sute de zlotĭ.

Sĕ fi vĕdutŭ bucuria omului! Nu scia ce sĕ facă şi de ce sĕ se apuce. Unde sĕ-şĭ vîre acum bogăţia, căcĭ de cum buzunare, dér nicĭ măcarŭ haine întregĭ nu avea. Îşĭ aduse de-odată aminte, că în fundulŭ pălăriei sale de paie se află cusută o pânză şi aşa, când se afla în câmpŭ la sapă, orĭ la cósă şi voia sĕ bea apă cu pălăria, apa nu se putea străcura aşa uşorŭ prin peteculŭ acela de pânză şi omulŭ îşĭ putea stêmpĕra setea mai uşorŭ. Sub peteculŭ acesta de pânză, în fundulŭ pălăriei, îşĭ vîrî omulŭ sutuţele sale şi se întórse apoi acasă, fără de-a spune neveste-si nimicŭ despre cele întêmplate.

Omulŭ voia, ca în ḑiua următóre sĕ şi plece la tĕrgŭ, sĕ-şĭ cumpere nisce vituţe şi după ce le va aduce în curte, sĕ-şĭ cheme muierea şi sĕ-i ḑică: „Vedĭ, nevastă, că şi nouĕ ni-a datŭ Dumnedeu vite!"

Câtŭ ce se crepă de ḑiuă, fără sĕ ḑică măcarŭ: „ce-ai visatŭ" cătră nevastă, se sculă, îşĭ îndesă pălăria pe capŭ şi-şĭ svênturà pĕrulŭ celŭ lungŭ pe umĕrĭ, apoi făcêndu-şĭ trei sfinte crucĭ, o luà spre tĕrgŭ.

Ajungêndŭ la jumĕtatea drumului, te mirĭ ce şi cum, numai étă că începe a sbîrnăi unŭ vêntŭ, câtŭ sĕ credĭ, că o sĕ rupă copacii din rădĕcină. Şi de-odată sbîrr! îi apucă pălăria bietului omŭ şi miţi-o ridică câtŭ pe susŭ, câtŭ pe josŭ, neslăbindu-o până departe în marginea pădurei.

„Auleo, pĕcatele mele, — firea-i fi fostŭ mâncare ciovicelorŭ, vênturéşcă afurisită!" îşĭ ḑise bietulŭ omŭ şi raita la fugă câtŭ îlŭ răbdau curelele, numai ca s'ajungă c'o clipă mai curêndŭ la pălăria, care stetea turtită la trupina unui copacŭ.

Când era mai, mai pe colea s'o apucĕ, de josŭ, étă că se sloboḑe o bodâgae mare şi o apucă în ghiare şi sbr! sbr! prin desişulŭ pădurei cu pălăria cea scumpă a ne norocosului omŭ, care acum căḑŭ la pĕrii mêntŭ ca îmblătitŭ cu măiugulŭ.

— „Urlere-ar smeii în tóte gadinile Scapŭ de vênturéşca dracului şi na! fură gadina înaripată, fire-ar afurisit tótă viţa şi sĕmênţa ei!... Dér n'a

Esistenţa şi activitatea partidului naţionalŭ românŭ, neputêndŭ fi deci basată pe legea electorală, esistenţa şi activitatea lui n'are basă legală. Tocmai de aceea Escelenţa sa d-lŭ ministru r. u. de interne a binevoitŭ **sĕ interdică funcţionarea mai departe a reuniunei, ce esistă sub titlulŭ de „Partidŭ naţionalŭ românŭ“.** De altfelŭ conducĕtorii partidului liberĭ suntŭ a continua cu activitatea reuniunei lorŭ, avêndŭ ţintă, ce nu lovesce în legĭ; la acestŭ casŭ însĕ scopulŭ şi mijlócele, ce servescŭ realisării scopului, suntŭ a se arăta lămuritŭ şi amĕnunţitŭ, conformŭ acestei ţinte şi mijlóce, precum şi avêndŭ în vedere circularulŭ ministrului de interne Nr. pr. 1408/875 şi conformându-se condiţiunilorŭ puse în acestŭ ordinŭ, *vorŭ face statute, a cărorŭ aprobare va fi solicitată, prin intermediulŭ municipiului respectivŭ, la ministeriulŭ de interne.*

Comunicându acéstă hotărîre ministerială cu onoratulŭ presidiu, pentru a se conforma şi a o aduce şi la cunoscinţa tuturorŭ membrilorŭ conducĕtorĭ ai partidului tot-odată pe basa ordinului amintitŭ, observŭ, că *décă nu veţi întrerupe orĭ-ce activitate pe acestŭ terenŭ, adecă décă veţi continua a lucra în acéstă direcţiă,* **se vorŭ lua în contra-Vĕ cele mai severe mĕsurĭ legale.**

Sibiiu, 20 Iunie 1894.

Gustav Thalmann m. p.
fişpanŭ.

Căsĕtoria civilă.

— A doua votare. —

In şedinţa de Joi a camerei magnaţilorŭ s'a făcutŭ a doua votare asupra proiectului de lege despre căsĕtoria civilă.

Proiectulŭ a fostŭ primitŭ cu majoritate de 4 voturĭ. Pentru proiectŭ au fostŭ 128, contra proiectului 124 voturĭ.

Şi unii şi alţii au fostŭ aprópe aceiaşĭ, carĭ au votatŭ pro şi contra în şedinţa dela 10 Mai, ér diferenţa de voturĭ vine de acolo, că de rêndulŭ acesta mulţĭ dintre opositionalĭ s'au reţinutŭ dela votare, mai alesŭ avêndŭ în vedere dorinţa monarchului esprimată oficiosŭ, ér pe alţii i-a câştigatŭ guvernulŭ, alăturându-se lorŭ şi membrii nou numiţĭ.

Sala desbaterilorŭ era îndesuită de publicŭ, şi pe strade încă aştepta multă lume curióşă resultatulŭ votărei.

Când preşedintele *Szlávy* a deschisŭ şedinţa, seriositatea momentului se vedea pe feţele tuturorŭ, deóre-ce nicĭ guvernulŭ, nicĭ opositia nu erau siguri de învingere. Cei mai mulţĭ credeau la începutŭ, că opositia va avé o majoritate de 6 voturĭ, dér s'a vĕdutŭ îndată, că *personaţii dela Curte nu s'au presentatŭ,* decâtŭ doue, dintre carĭ una a votatŭ cu guvernulŭ.

Celŭ dintâiu vorbitorŭ a fostŭ *Gajzágó* Salamon. Indată la începutŭ s'a provocatŭ la Coróna, care s'a pronunţatŭ pentru proiectulŭ guvernului; spuse apoi neadevĕrulŭ încornuratŭ, că întrégă ţéra s'ar fi declaratŭ amică a reformei acesteia. Elŭ primesce din totŭ sufletulŭ proiectulŭ. Lui apoi cuvêntulŭ contele Franciscŭ Paulŭ *Zichy* din partea opositiei, dândŭ espresiune dorinţei sale, ca între biserică şi statŭ sĕ se afle unŭ mijlocŭ de înţelegere, adecă în loculŭ formei obligătóre a căsĕtoriei civile, sĕ se introducă forma facultativă. Contra lui a vorbitŭ br. Bela *Vay,* care combătândŭ pe Zichy s'a pronunţatŭ pentru proiectŭ. Contele Nicolau *Záy* încă s'a declaratŭ pentru căsĕtoria civilă facultativă. S'alégă guvernulŭ: *pace* orĭ *rĕsboiu*; décă va alege rĕsboiulŭ, opositia se va lupta bărbătesce cu elŭ. Episcopulŭ evangelicŭ lut. *Zelenka,* dise, că deşi proiectulŭ este vătĕmătorŭ pentru biserica lui, elŭ totuşĭ îlŭ primesce, fiind-că se încrede în guvernŭ, care nu va da uitărei biserica şi pe preoţii luteranĭ.

De încheiere vorbi ministrulŭ *Szilágyi.* La începutulŭ vorbirei sale a polemisatŭ cu Zichy şi Záy, apoi a cetitŭ episcopului Schopper unŭ citatŭ din cartea lui, că pentru biserica catolică este mai bună forma obligătóre, decâtŭ forma facultativă a căsĕtoriei civile.

A urmatŭ apoi votarea. După votare a luatŭ cuvêntulŭ primatele Claudiu *Vaszary.* Elŭ dise următórele: Primindu-se proiectulŭ de lege cu majoritate de voturĭ, sĕ mi-se dea voiă, că înainte de desbaterea specială, sĕ mĕ declarŭ în scurtŭ. Imĭ susţinŭ şi acum convingerea, că ridicarea la valóre de lege a proiectului *pe cât este de vătĕmătóre pentru biserica mea, pe atâtŭ este de periculósă pentru patria nóstră.* Cu tóte acestea plecându-mĕ înaintea votului majorităţii, întrămŭ în desbaterea specială. Acésta o facemŭ nu dóră pentru-că amŭ aproba proiectulŭ, ci din motivŭ, ca ceea ce este rĕu şi vătĕmătorŭ în elŭ, sĕ putemŭ face mai puţinŭ rĕu şi mai puţinŭ vătĕmătorŭ. Rogŭ pe d-lŭ preşedinte şi pe on. membri, ca sĕ permită introducerea în protocolŭ a acestei declaraţiunĭ.

Preşedintele refusă rugarea primatelui.

Şedinţa se închide la 2 óre şi 30 minute.

CRONICA POLITICĂ.

- 23 Iunie.

Erĭ s'a întrunitŭ în ministeriulŭ de rĕsboiu din **Roma** o comisiune, constătătóre din generalĭ, care are sĕ se ocupe cu studiarea reformelorŭ, ce au sĕ fiă introduse în *armata italiană,* pentru scopulŭ de-a face anumite economisărĭ. Orĭ de ce natură sĕ fiă aceste reforme însĕ, comisiunea deja la începutŭ a hotărîtŭ susţinerea corpurilorŭ de armată, cum a fostŭ precisată în legea din 1882.

*

„Le Gaulois“ publică unŭ interview alŭ prinţului Bulgariei, în care espune în modŭ lămuritŭ **causele căderii d-lui Stambulovŭ.** Alteţa Sa a declaratŭ, că d. Stambulov a făcutŭ Bulgariei servicii eterne; însă lunga sa periodă de guvernare l'a făcutŭ sĕ nu pótă aprecia condiţiunile actuale ale ţĕrii şi spiritulŭ de moderaţiune. Inzadarŭ prinţulŭ a rugatŭ pe d. Stambulov sĕ respecte Constituţiunea şi i-a atrasŭ atenţiunea asupra vexaţiunilorŭ nefolositóre, ce comitea. Bucuria generală şi espresiunea sentimentului de scăpare, manifestatŭ cu ocasiunea căderii lui Stambulov, dovedescŭ, că prinţulŭ a lucratŭ de acordŭ cu dorinţele poporaţiunei. Relativŭ la politica strĕină, prinţulŭ Ferdinandŭ a declaratŭ, că este şi va rĕmâné vasalulŭ credinciosŭ alŭ Sultanului; Constantinopole este sprijinulŭ sĕu. In ceea ce privesce aserţiunea, că prinţulŭ Ferdinand se inspiră dela Viena, A. Sa a declaratŭ, că faptele nu dovedescŭ acésta. Faţă cu Rusia ne silimŭ sĕ trăimŭ în relaţiunĭ respectuóse, însĕ voimŭ sĕ fimŭ liberĭ. Bulgaria este o ţĕră, unde Kaulbars-ii şi Ignatieff-ii nu vorŭ reuşi. Bulgaria sĕ aparţină Bulgarilorŭ, étă politica mea constantă. Timpulŭ va face restulŭ.

*

Organulŭ oficiosŭ alŭ partidei liberale din **Serbia,** *„Srbska Zastava“,* declară într'unŭ articolŭ, inspiratŭ de conducĕtorii partidului, că *liberalii,* după ce cabinetulŭ *Nicolajevicĭ* nu le-a satisfăcutŭ pretensiunilorŭ lorŭ, se punŭ în *opositiune* faţă cu ministerulŭ actualŭ, şi că nu vorŭ sprijini politica internă şi esternă a acestuia.

*

Diarulŭ radicalŭ englezŭ *„Vestminister Gazetta“* dice, că **curtea englesă** îşĭ dă tótă silinţa sĕ ţină in ascunsŭ faima, că princesa *Alice de Hessa,* logodnica *Ţareviciului,* este bolnăviciósă. Totdéuna-a fostŭ condiţiune sine qua non, ca soţia moştenitorului de tronŭ rusescŭ sĕ fiă tare şi sănĕtósă, ba chiar şi legile familiare ale Romanowilorŭ interdicŭ căsĕtoria, ce nu corespunde condiţiunilorŭ sanitare. Cei mai bĕtrânĭ trei copii ai marelui duce de Hessa s'au bucuratŭ de-o stare sanitară escelentă, însĕ loviturile nefericite din 1866 au sdruncinatŭ sănĕtatea mamei ducese, ceea ce a avutŭ de urmare, că următorii copii, prinţulŭ Ernest şi princesa Alice, suntŭ de-o construcţiă şi stare sanitară slabă.

Din comitatulŭ Uniădórei.

Pe diua de 14/26 Iunie a. c. este conchiămată **adunarea generală a congregaţiunei comitatului Uniădórei.** In convocatoriu suntŭ însemnate 44 obiecte de pertractatŭ. In diua congregaţiunei se vorŭ mai presenta, ca de obiceiu, şi o altă seriă de obiecte; care vorŭ fi acele nu sciu. Intre obiectele de pertractatŭ suntŭ multe de mare interesŭ pentru poporŭ, precum suntŭ ordonanţele ministeriale prin care se încarcă în spinarea poporului nouĕ şi felurite imposite (dărĭ), cause interne de socotelĭ şi statute, cause, apelate de tótă natura, cause comunale şi diverse petiţiunĭ, apoi recercărĭ dela diverse municipii şi eventuale propunerĭ, carĭ potŭ fi şi surprindĕtóre.

Pe scurtŭ suntŭ o mulţime de cestiunĭ şi cause de desbătutŭ. Prin urmare membrii românĭ ai congregaţiunei au datorinţa de a se înfăţişa şi a sta la postulŭ lorŭ, ca sĕ vegheze şi sĕ controleze, ce se face pe conta poporului nostru.

Cu deosebire ar fi la locŭ, ca Românii sĕ ia la rĕspundere atâtŭ organele administrative, câtŭ şi a arăta, fără şovăire, şi fişpanului, ca representantŭ alŭ guvernului, nelegiuirile ce se facŭ prin persecuţiunile politice pe teritoriulŭ întregului comitatŭ.

Este neapĕratŭ de lipsă dér, ca membrii românĭ sĕ ia parte câtŭ de mulţĭ la congregaţiune, căcĭ membrii maghiarĭ vĕdêndŭ, că nu'sŭ de faţă Românii, trecŭ de-la ordinea dilei şi decidŭ cause însemnate. Ĕră fiindŭ acolo, la congregaţiă, membrii românĭ sĕ se folosescă de dreptulŭ lorŭ şi lăsândŭ tóte la o parte, sĕ sté până la sfârşitulŭ adunărei, ca sĕ fiă la îndemână în totŭ casulŭ.

Intêmplările din trecutŭ ne dovedescŭ, că adĭ nu mai merge cu şovăirea şi că contrarii noştri nu mai facŭ deosebire între cei cu consideraţiunĭ şi între cei ce păşescŭ cu energiă. De aceea la luptă cu toţii, căcĭ toţĭ suntemŭ ameninţaţi!

X.

Panama maghiară.

— Procesŭ pentru defraudărĭ. —

Alaltă-ierĭ, tocmai pe când în camera magnaţilorŭ judaismulŭ îşĭ serba triumfulŭ, s'a începutŭ în Budapesta unŭ procesŭ interesantŭ, care trebue sĕ ne intereseze şi pe noi.

Ne aducemŭ aminte de lupta desperată, ce-a purtat'o contele Zdenko *Klebersberg* în potriva fostului vicepreşedinte a Curţei, Alexiu *Bokros.* Procesulŭ s'a intentatŭ la porunca ministrului de justiţiă *Szilágyi,* pentru-că contele *Klebersberg* a acusatŭ într'unŭ articolŭ publicatŭ în „Pesti Napló“ pe nisce judĭ din Clujiu şi mai alesŭ pe judele investigătorŭ Ladislau *Bodor,* bănuitŭ de falsificărĭ de procese verbale, apoi pe tribunalulŭ, procuratura şi tabla regĕscă din Clujiu. Ĕtă ce dice contele Klebersberg despre judii din Clujiu:

„Cea dintâiu şi mai tristă învĕţătură, ce-o putemŭ trage din acestŭ procesŭ este, că în Ungaria n'au fostŭ atuncĭ judĭ. Celŭ puţinŭ nu l-amŭ vĕdutŭ. Décă au fostŭ, ei n'au datŭ semne de viţă, au negatŭ faptele reale. Cuvêntulŭ sublimŭ şi înaltŭ de *ju-*

---

ea din ce-şĭ face cuibulŭ, fără tocmai din pălăria mea?... Că nu mi-te-ar fi schilăvitŭ dece mamonĭ de-odată, bodâgae scârnavă, ce eştĭ, — că ce mi-i acu de banĭ, dér mi-i că nu sciu cum voiu merge acasă cu capulŭ golŭ!... Auleo, măicuţa mea! Doue sute de zlotĭ şi o pălăriă! Auleo! Auleo!... Décă mi-a datŭ Dumnedeu banĭ, mi-i-a luatŭ vêntulŭ; când sĕ-i capĕtŭ dela vêntŭ, haid' drace, e în locŭ bodâgaia! Auleo! Auleo!

Pe când se tânguia astfelŭ bietulŭ omŭ, numai étă, că vinŭ boerii!

— Acum spune-mĭ, creştine, cum îţĭ mai merge? Făcut'ai vre-o trebşóră cu banii, ce ţi-am datŭ? întrebă unulŭ dintre boerĭ.

— O Dómne, cinstiţĭ boerĭ, — trebşóră, de sĕ fugĭ trei dile. Amarŭ de dilişórele mele!

Şi începŭ omulŭ nĕcăjitŭ sĕ istorisĕscă păţania din firŭ în pĕrŭ, ér boerii ascuteau şi ascultau.

— Nu ţi-am spusŭ eu, dise la urmă cela boerŭ, omulŭ n'are norocŭ şi pace!

— Omule, dise atuncĭ boerulŭ celŭ milostivŭ, étă îţĭ dau alte trei sute de zlotĭ, dér acum fii cuminte. Inţelesu-m'ai?

— O, Dumnedeu sĕ vĕ dea Raiulŭ! dise atuncĭ omulŭ voiosŭ, şi cu acestea elŭ s'a întorsŭ acasă, ér boerii s'au dusŭ în tréba lorŭ.

Omulŭ nu scia acum, cum sĕ-şĭ ascundă mai bine comóra, nu care cumva sĕ i-o mai fure paserile. Luă o mânecă dela o cămaşă, o înodă de trei-orĭ sdravĕnŭ peste banĭ şi apoi o puse într'o óla cu tĕrîţe, ce era în cotruţulŭ din ungheriulŭ casei. — Aşa vedĭ, îşĭ dise apoi omulŭ, de aicĭ n'o sĕ mi-o scormonéscă nimenĭ, şi nicĭ nevasta nu scie nimicŭ!

După acestea, fără leacŭ de grijă, merse omulŭ la lucrulŭ câmpului. Abia eşise însĕ din satŭ şi étă că vinŭ doi cerşitorĭ cu unŭ măgarŭ, pe care-lŭ călăria când unulŭ, când altulŭ dintre ei. Incepŭ a cerşi din casă în casă până ce ajunseră şi la casa omului nostru.

— Dómne dă-le Raiulŭ! Dómne fă-le parte de bine! Creştină, fiă-ţĭ milă şi ne dă óre-ce, că ce nu suntemŭ noi sătui, dér bietulŭ măgarŭ e mortŭ de fóme. Fă-ţĭ milostenia cu noi!

— D'apoi că noi încă n'avemŭ ce mânca, dragii mei şi puii mei! dise lelea Safta cuprinsă de milă. Pentru voi n'am nimicŭ de datŭ, dér étă aicĭ o óla cu tĕrîţe, póte că cu astea îşĭ va mai putĕ mulcomi fómea bietulŭ dobitocŭ!

Cerşitorii luară óla cu tĕrîţele, şi după ce daseră măgarului unŭ pumnŭ de tĕrîţe, plecară mai departe.

Omulŭ veni séra acasă şi ată cătră ungheriulŭ casei îşĭ îndreptă paşii. Cândŭ colo însĕ ce sĕ-i vadă ochii? — Óla nicăirĭ!

— Nevastă! Nevastă! Tu nevastă!

— Ce-ţĭ este érăşĭ? Par'că te-ar fi muşcatŭ şerpele, de ţivlescĭ aşa fără sorocŭ?

— Vai de mine, mĕi muiere! Unde-i óla cea cu tĕrîţele, în care ţi-ai totŭ bâzdâgănitŭ óuĕle colo în cotruţulŭ din unghierŭ?

— O, ucigĕ-te sfânta cruce! D'apoi pentru tĕrîţele acelea te 'nvrăjmuescĭ aşa sodomŭ?

— Tacĭ, mĕi muere! Unde-i óla cu tĕrîţele, că de nu, tótă te coşescŭ!

— Ce-ţĭ este astădĭ, bărbate? Acu dór, décă mi-am făcutŭ pomană şi am dat'o la nisce cerşitorĭ, dór numai nu ţi-au muritŭ patru boi, pe carĭ nicĭ nu i-ai avutŭ, nicĭ nu-i vei avé!

— Sĕ nu mintĭ, muiere, cerşitorii nu mânâncă tĕrîţe! Spune dreptŭ unde-i óla cu pricina?

— Audĭ! Că dór' orbii aceia au avutŭ unŭ bietŭ măgarŭ, latŭ de fóme ca o scândură, şi-apoi li-am datŭ óla cu tĕrîţele, sĕ-lŭ mai momescă p'o clipă.

— Auleo sutele mele! Auleo sutele mele!

— Ce vorbescĭ, bărbate dragă, ce vorbescĭ, că dór' nu ţi-ai perdutŭ firea?

— Las' că ţi-oiu spune eu ce vorbescŭ!... Iute haid' şi-mĭ arată încătrău s'au dusŭ măgarii aceia, stirpitu-te-ar fi lipitorile, cozăcóia împeliţată, ce eştĭ!

— Păi, uite: din crucea uliţii mĕ temŭ că s'orŭ fi dusŭ orĭ pe colo, orĭ pe colo, dér de bună sémă sĕ scii, că de n'or mersŭ cumva pe colo, apoi au mersŭ pe acolo.

— Hodoroncŭ troncŭ! Las' că-i bine! Tócă fără ciocanŭ, bostanŭ fără sĕmênţă!... Dér cine pĕcatele m'a pusŭ de mi-te-am legatŭ şi pe tine de capŭ? Mai bine sĕ-mĭ fi înodatŭ o pétră de grumazŭ!

— Păi, bărbate, nu-i vina mea!

— D'apoi a mea?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

decătorŭ, nu l'amŭ pututŭ afla în procederea judilorŭ din Clușiu. Dreptŭ leaderŭ alŭ ilustrei cete, dreptŭ vrednicŭ conducĕtorŭ putemŭ saluta pe Ladislau *Bodor*, faimosulŭ fabricantŭ de acte false... Ceea ce am disŭ despre tribunalŭ, se potrivesce și la procuratura din Clușiu...."

Din causa acésta procuratura supremă a pornitŭ procesŭ de pressă contra contelui Klebersberg, care a începutŭ sĕ se pertracteze alaltăierĭ înaintea tribunalului de pressă din Budapesta. Suntŭ citațĭ o multime de martorĭ din amêndouĕ părțile. Toțĭ martorii suntŭ din Ardealŭ, între ei mulțĭ membri din aristocrațiă, ba chiar și presedintele tribunalului în procesulŭ Memorandului, br. *Szentkereszty* Zsigmond, procurorulŭ *Vita* Sándor, judele *Issekutz* etc. toțĭ cu rolurĭ de conducĕtorĭ în procesulŭ Memorandului.

Denunțărĭ și uneltirĭ.

Din Treiscaune, 5 Iunie 1894.

Multŭ St. D-le Redactorŭ! Vĕdendŭ interesulŭ cu care se descrie, cu deosebire de unŭ timpŭ încóce, în colónele prețuitului D-vóstre diarŭ împregiurările bisericescĭ-școlare ale Românilorŭ din comitatulŭ învecinatŭ alŭ Treiscaunelorŭ, și fiind-că nu Vi-s'a raportatŭ până acuma despre unŭ incidentŭ mai recentŭ, ce a avutŭ locŭ la începutulŭ lunei trecute în comuna românéscă Vama-Buzĕu, îmĭ ținŭ de datorința a Vĕ înfățișa acelŭ incidentŭ regretabilŭ în următórele:

Démna ținută a poporului nostru cu ocasiunea pertractărei procesului Memorandului, care a scosŭ din sărite pe puternicii dilei din tóte ținuturile locuite de Românĭ, n'a pututŭ sĕ nu însufle spaimă și Sĕcuilorŭ celorŭ atâtŭ de curagioșĭ, carĭ după Gustav Beksics până mai de curêndŭ fostŭ deputatŭ alŭ orășelului Sepsi-Sân-Georgiu, — au menițiunea: mai întâiu de-a lua comerciulŭ din mâna Sașilorŭ și Românilorŭ din Brașovŭ și apoi sĕ cucerésca pentru ideia de statŭ maghiarŭ, cu puterea numerică și cultura lorŭ sĕcuéscă, întregŭ Ardealulŭ.

Era frumósă acéstă „patriotică" ideiă, décă realisarea ei ar depinde simplu dela invadarea servitórelorŭ și a ucenicilorŭ de cismarĭ din comitatele Treiscaune și Ciucŭ în Brașovŭ, pe când părinții lorŭ trebue sĕ colinde întréga Moldovă pentru a-și câștiga mijlócele de subsistință și a plăti dările cele grele către statŭ. Aerulŭ și apa maghiară nu le folosesce nicĭ Sĕcuilorŭ fără pânea românéscă, ce o câștigă multŭ mai ușorŭ în regatulŭ atâtŭ de invidiatŭ, chiar de către cei ce cunoscŭ mai bine nĕcazulŭ poporului lorŭ.

Nu este tocmai mare mirare, ca Maghiarii, disparenții la numĕrŭ mai în tóte comitatele transilvane față de Românĭ, sĕ fiă neliniștițĭ óre-cum pentru amărîciunea ce au produsu în inimele tuturorŭ Românilorŭ persecuțiunile sistematice înscenate în timpulŭ din urmă; dér ca și Sĕcuii, atâtŭ de compacțĭ în ținuturile locuite de ei, sĕ-și pérdă cumpĕtulŭ la o simplă denunțare despre mișcarea Românilorŭ în o comună dela frontiera țĕrei, — acésta totuși nu prea corespunde vitejiei tradiționale siculice.

S'a întâmplatŭ, că învĕțătorulŭ gr. or. *Ludovicŭ Popŭ* din Vama-Buzĕu, fiu de cantorŭ și nepotŭ de preotŭ românŭ din Micoujfalĕu, sĕ vină în conflictŭ — pentru negligență în oficiu și purtare scandalósă — cu parochulŭ localŭ și protopopulŭ tractualŭ. Indată ce a devenitŭ alesŭ definitivŭ și-a arĕtatŭ inclinațiunea sa anti-națională, luândŭ în căsĕtoriă pe o sĕcuiancă de confesiune ev. reformată, și pe basa legăturei de rudeniă cu națiunea stăpânitóre, și-a permisŭ a nesocoti autoritățile sale confesionale și a batjocuri poporulŭ, care îlŭ plătea.

Abusulŭ în oficiu, la arĕtările parochienilorŭ, a adusŭ cu sine esmiterea unei comisiunĭ la fața locului din partea oficiului protopresbiteralŭ, a cărei resultatŭ nu i-a prea convenitŭ renegatului învĕțătorŭ, care, ca cantorŭ alŭ bisericei totŭ-de-odată vătămase și sentimentele religióse ale poporului. Se și temea, că nu-i va merge bine după atâtea riscărĭ, și fiind-că scia, că la esamenŭ nu va puté produce unŭ resultatŭ mai bunŭ, ca în anulŭ trecutŭ, de-óre-ce a petrecutŭ timpulŭ mai multŭ în comuna de unde îi este soția, a aflatŭ unŭ refugiu la autoritățile administrative politice, cărora s'a plânsŭ, că este persecutatŭ, căcĭ ține în căsĕtoriă pe o sĕcuiancă.

Lucru firescŭ, ca tóte organele sĕ ia în apĕrare pe unŭ denunțiantŭ à la Pituk Bela, mai alesŭ, că se întêmplase la primele dile ale lunei Maiu a. c. o bătaiă de cârciumă între finanții dela vamă și ficiorii românĭ, la jocŭ, pentru femei. Și fiind-că finanții au rĕmasŭ fugărițĭ, a trebuitŭ sĕ se recâștige onórea armelorŭ cu o denunțare din cele mai cutezate: că Românii au ținutŭ sub conducerea preotului adunărĭ secrete din incidentulŭ procesului Memorandului; rebeliunea a isbucnitŭ pe față, bătêndŭ pe finanții dela vamă între cântecŭ „Deșteaptă-te Române" și întréga țĕră se află în periculŭ. De-odată cu telegrama spedată fișpanului de către vameșulŭ sĕcuiu, învĕțătorulŭ „erou" încă a plecatŭ la Sepsi-Sân-Georgiu, declarândŭ, că viéța îi este în periculŭ și îndată 'i s'a pusŭ în vedere unŭ postŭ la o școlă de statŭ, ce are sĕ se înființeze între Românĭ, asiguratŭ fiindŭ că nicĭ nu mai are lipsă a se re'ntórce la școla sa, deși era în préjma esamenelorŭ.

Nicĭ într'o țĕră nu suntŭ ocrotițĭ mincinoșii și trădătorii de neamŭ, ca la noi; din contră, pe aiurea aceia suntŭ și trebue sĕ fiă desprețuițĭ, ca ómenii cei mai necredincioșĭ, carĭ la ocasia dată, totŭ atâtŭ de ușorŭ se potŭ lĕpăda de patriă, precum s'aŭ lĕpădatŭ de națiune.

La vestea despre rĕsculare a Românilorŭ din Vama-Buzĕu, s'a pusŭ în mișcare imediatŭ întregŭ aparatulŭ administrativŭ alŭ comitatului. Fisolgăbirĕulŭ și solgăbirĕulŭ cercualŭ au eșitŭ la fața locului însoțițĭ de multime de gendarmĭ, consignațĭ dela tóte posturile din împregiurime. Judele comunalŭ românŭ a trebuitŭ sĕ fiă numai decâtŭ scosŭ din oficiu, pentru-că n'a raportatŭ despre rebeliune, deși elŭ a susținutŭ, precum s'a și doveditŭ în urmă, că nu scie sĕ se fi întêmplatŭ nimicŭ, afară de o bătaiă din cârciumă, dér și acésta fără vĕrsare de sânge. Cu tóte acestea, interogatorulŭ a duratŭ trei dile, reținuțĭ fiindŭ ómenii dela ocupațiunile lorŭ, pentru a constata, pentru ce s'a întrunitŭ comitetulŭ parochialŭ în ședință? Cine a cântatŭ „Deșteaptă-te Române?" Sosit'au proclamațiunĭ, apelurĭ, dela protopopĭ, séu dela alt-cineva? și alte nimicurĭ de felulŭ acesta.

Orĭ câtŭ s'au scremutŭ stăpânii situațiunei, ca sĕ dea de urma unei plănuite rebeliunĭ, care sĕ-și ia începutulŭ chiar în Sĕcuime, nu s'a pututŭ dovedi alt-ceva, decâtŭ, că poporulŭ românŭ, pretutindenea și în orĭ-ce împregiurărĭ, este celŭ mai lealŭ și nu pe căi abnormale țintesce la îmbunĕtățirea sorții sale. „*Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.*" Așa au pățit'o Sĕcuii noștri cu închipuite „oláh lázadás" din Vama Buzĕu. Diarulŭ oficiosŭ alŭ comitatului „Székely Nemzet" din S. Sân-Georgiu, după ce mai înainte dĕduse alarmă despre mișcarea Românilorŭ, a trebuitŭ sĕ constate în fine, că *totulŭ n'a fostŭ altceva decâtŭ o bătaiă de cârciumă.*

Dér orĭ-câtŭ desprețuimŭ noi eșirea din sărite a compatrioților maghiarĭ, când scimŭ, că se facŭ numai de rîsŭ cu mĕsurile escepționale, ce le aplică, trebue însĕ sĕ ne întrebămŭ în fine, cu seriositatea cuvenită: până când cu suspiționările și ținerea în încordată agitațiă a spiritelorŭ dintre Românĭ și Maghiarĭ? Până când sĕ-și permită unŭ guvernŭ incapabilŭ a ne înfățișa pe noi Românii, începêndŭ dela vlădică până la opincă, de dușmanĭ ai statului și sĕ dea gónă asupra-ne cu tóte aparatele sale polițienescĭ? Preotulŭ, décă ese din comuna sa, se duce cu gendarmĭ la casa comunală, spre a fi interogatŭ, în ce causă umblă, precum s'a întêmplatŭ acum de curêndŭ cu parochulŭ Alecsie Popovicĭ din S.-Sân-Georgiu, când s'a dusŭ la Bicfalĕu. Protopopulŭ, căcĭ visitéză comunele sale, e supraveghiatŭ și de celŭ din urmă servitorŭ comunalŭ, și unŭ fisolgăbirĕu, la luarea interogatorului cu țĕranii, întrĕbă, când a fostŭ acolo protopopulŭ și ce a vorbitŭ. Acestea nu mai suntŭ stărĭ normale de dreptŭ în statulŭ nostru poreclitŭ liberalŭ, și trebue sĕ punŭ în cea mai mare îngrijire pe fiă-care cetățénŭ agitația nepedepsită, ba chiar încuragiată de susŭ, ce se face pe terenŭ totŭ mai largŭ contra Românilorŭ.

Óre sĕ nu fi sositŭ încă timpulŭ, ca sĕ înțelégă și Ungurii de adĭ dicerea celui mai bunŭ patriotŭ maghiarŭ Francisc Deák: „*Tóte acele drepturĭ, carĭ se iau cu sila dela o națiune, se potŭ recâștiga; acelea însĕ, de carĭ națiunea abdice de bună voiă, suntŭ perdute pentru tot-d'auna*". Décă nu înțelegŭ ei acestŭ adevĕrŭ, apoi îlŭ înțelegemŭ noi Românii, carĭ în mânia tuturorŭ persecuțiunilorŭ, ne întărimŭ din di în di mai multŭ în hotărîrea, de-a ține la drepturile nóstre și de-a lupta pentru recâștigarea lorŭ.

U.

Enciclica Papei.

In enciclica anunțată, a cărei publicare este iminentă, Papa dice, că și dênsulŭ, ca și Christos, *vrea sĕ cheme pe toțĭ ómenii fără diferență de țĕră și de rasă la unitatea credinței.* Pentru popórele infidele, dice că biserica va continua cu o ardóre mereu crescêndă opera sa de propagare a credinței. Vorbindŭ apoi de popórele, carĭ au primitŭ legea creștină, Papa le reamintesce, că unitatea religióșă forméză patrimoniulŭ comunŭ chiarŭ în mijloculŭ competițiunilorŭ pentru lucrurile omenescĭ.

Orientalilorŭ le reamintesce, că strămoșiĭ lorŭ au recunoscutŭ pontificele romanŭ la conciliile din Lyon și Florența, precum au făcut'o Latiniĭ și Greciĭ. Papa constată, că în acestŭ momentŭ Orientalii suntŭ mai bine dispușĭ către catolicĭ. Promite, că va menține riturile și privilegiile lorŭ patriarchale.

Papa cheamă mai cu sémă popórele slave la unitate; învită de asemenea popórele protestante, pentru ca tóte sĕ aibă aceeașĭ credință, aceeașĭ speranță și aceleașĭ sentimente de caritate, basate pe aceeașĭ evangelie.

Enciclica stigmatiséză, ca inamică a unirii religióse, secta masonică. Ea îndeamnă pe Francezĭ și Italienĭ mai cu sémă pentru a se scutura de jugulŭ acestei secte, pentru ca concordia religióșă a popórelorŭ sĕ conjure starea de rĕsboiŭ actuală a Europei.

Sfârșindŭ, reamintesce cestiunea socială, a cărei soluțiune a propus-o deja Papa, conform evangeliei, și cestiunea politică în privința căreia propovĕduesce armonia între libertatea popórelorŭ și puterile guvernanților, orĭ-care arŭ fi forma de guvernamentŭ.

Papa face apelŭ guvernanților în favórea unității religióse, pentru a a evita, ca sfârșitulŭ secolului actualŭ sĕ nu samene cu sfîrșitulŭ furtunosŭ alŭ secolului trecutŭ.

— Ba nicĭ a ta!

— D'apoi?

— D'apoi amêndoi suntemŭ de vină, — di c'amŭ ascunsŭ minciuna!

— Ascunde-te-ar vêntósele, că nu mai sciu ce sĕ dicŭ!

Apoi de, s'orŭ mai certatŭ ei și s'orŭ mai hurzuitŭ, dér dela o vreme au trebuitŭ sĕ tacă și sĕ lase sĕ trecă în uitare tóte strofșelile.

Acușa boerii ér au venitŭ la omŭ.

— Ce mai facĭ, bade? Ce mai dicĭ?

— Acum, cinstițĭ boerĭ, nu mai facŭ nimicŭ; de disŭ nu mai am ce dice, că le-am disŭ tóte până acu.

— Dér spune, stai acum mai binișorŭ?....

— Când nu mĕ dorŭ picióre le... stau!

— Nu așa, omule; spune: te-ai inciripatŭ? Avut'ai norocŭ de bănișori?

— 'Poi dă-mĭ pace! Așa a hrănitŭ muierea mea măgarulŭ unorŭ flendăroșĭ cu cele trei sute, încâtŭ acum póte totŭ cânta *i—a! i—a!*

— Nu te înțelegemŭ, bade!

— Nicĭ eu n'ași fi vrutŭ sĕ înțelegŭ lucrulŭ acesta, dér ce sĕ-i facĭ? Caută sĕ credĭ ceea ce audĭ.

Omulŭ începŭ apoi sĕ spună întêmplarea cum a fostŭ, ér boerulŭ cela dise atuncĭ către ăstalaltŭ boerŭ:

— Spusu-ți-am eu, că elŭ n'are norocŭ, — de i-ai da banĭ cu ferdela și totŭ acolea îlŭ vei afla, unde l'ai lăsatŭ!

Boerulŭ nu mai dise nimicŭ, ci plecà capulŭ spre pămêntŭ și se părea, că-i este tare milă de bietulŭ omŭ fără norocŭ.

— Omule, începŭ acum boerulŭ celalaltŭ, étă eu îțĭ dau plumbulŭ acesta și décă va fi sĕ ai norocŭ, apoi din acesta poțĭ fi fericitŭ, ér décă nu, — nu, și s'a isprăvitŭ.

Omulŭ luà plumbulŭ, care nu era nicĭ de-o trébă, și-lŭ aruncà sub patŭ, ér boerii se duseră p'aci încolo.

Trecuse unŭ anŭ, ba póte și mai bine și nimenea nu clătise plumbulŭ de sub patŭ. Intr'o di însĕ étă că întră în casa omului vecinulŭ sĕu:

— Bună diua, vecine!

— Dea Dumnedeu bine!

— Dér sci de ce te-ași ruga eu: nu cumva ai unŭ plumbŭ, că mi-am odovăitŭ plumbulŭ dela rociu și acum ași merge la pescuitŭ, dér fără de plumbŭ nu potŭ face nimicŭ.

— Nu am, dragulŭ meu, de unde sĕ am eu plumbŭ!

— Ba, tu bărbate, nu sci, că acu-sŭ nu sciu câțĭ anĭ ți-a fostŭ datŭ unŭ boerŭ unŭ plumbŭ?

— Ba că bine dicĭ! Ên' spune copilului sĕ se bage sub patŭ, sĕ-lŭ caute!

Copilulŭ aflà plumbulŭ și-lŭ dete pescarului, ér acesta plecà la pescuitŭ și făgăduì, că celŭ dintâiu pesce, ce-lŭ va prinde, îlŭ va dărui lorŭ.

Indată ce pescarulŭ ajunse la rîu, aruncà rociulŭ și prinse, dragii moșului, unŭ pesce câtŭ unŭ busceanŭ, — de nu va fi fostŭ mai mare, va fi fostŭ mai micŭ, dér destulŭ, că era tare mândru.

Acum pescarulŭ și-a și ținutŭ vorba și numai decâtŭ a trimisŭ pescele la omŭ acasă.

Inholbați-vĕ acum ochii, ómenĭ bunĭ, și vĕ miraţĭ: când lelea Safta tăià pescele, étă că găsesce în elŭ unŭ bulzŭ de aurŭ, care într'o clipă întraurì tótă căsuța bietului omŭ.

— Auleo, tu bărbate, óre ce o fi asta?

— Tacĭ că-i trébă, mĕi muiere!

— Ba nu-i trébă, că ne orbesce!

— Ba sĕ nu te orbéscă, mueruscă.... morții tĕi!... Nu cumva l'ai da și pe ĕsta la măgarŭ?

Omulŭ pricepŭ, că ceea ce a găsitŭ lelea Safta nu póte fi alta, decâtŭ aurŭ. L'a și luatŭ numai decâtŭ, l'a dusŭ la orașŭ și l'a schimbatŭ în banĭ. Nu mai vĕdusera ochișorii lui de când lumea atâția banĭ!

Ziditu-și-a omulŭ nostru curțĭ, cumpăratu-și-a o moșiă mare, cu ciurde de vite, cu stave de cai, și și-a făcutŭ multe treburĭ bune, dér multe, sci, cum nu mai găsiai la altulŭ.

Când boerii veniră ĕrășĭ pe la omŭ, elŭ acum nu mai era omŭ, ci domnŭ, și încă ce domnŭ, că umbla numai călare! Pe boerĭ numai decâtŭ îi pofti în paluta lui și apoi dăi la chefŭ, copile, câtŭ sĕ credĭ, că numai adĭ mai trăescĭ.

După chefŭ, merge omulŭ cu boerii la vênatŭ cu unŭ ciurdoiu de copoi. Când ajunseră în pădure, numai étă, că unulŭ dintre boerĭ zăresce, într'unŭ copacŭ bĕ-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCIRILE ȚILEI.

— 11 (23) Iunie.

„Jertfele agitațiunei valahe“. Sub acestŭ titlu, aprópe tóte foile ungurescĭ alarméză de câte-va ḑile lumea cu scirea, că „dreptŭ urmare a procesului Memorandului“ s'a întêmplatŭ a treia ḑi de Rosaliile românescĭ o bătaiă între locuitorii românĭ și cei maghiarĭ din comuna Feneșulŭ săsescŭ de lângă Clușiu. Foile ungurescĭ spunŭ, că bătaia a ținutŭ de pe la 9 óre séra și până cătră ḑiuă, și că Maghiarii, fiindŭ mai putinĭ la numĕrŭ, au fostŭ bătuțĭ, unulŭ dintre ei, cu numele Takács György, a fostŭ omorîtŭ, ér alțĭ patru suntŭ pe patulŭ de mórte și e puțină speranță de însănĕtoșare. Se înțelege de sine, că și în casulŭ de față foile ungurescĭ aruncă tótă vina asupra Românilorŭ, despre carĭ ḑicŭ, că dela procesulŭ Memorandului incóce mereu au fostŭ ațîțațĭ în contra Maghiarilorŭ din partea preotului și a învĕțătorului lorŭ, și că în urma acésta ei încă dinainte se pregătiseră pentru acéstă bătaiă. De sigur, că și aicĭ avemŭ de-a face cu o ticălósă intrigă ungurésca. Va fi fostŭ, probabilŭ, vre-o hărțuélă de cârciumă, provocată póte chiar din partea Maghiarilorŭ, carĭ acum nu-și mai încapŭ în piele, de îmbuibațĭ, ce suntŭ.

—o—

Unŭ nou procesŭ alŭ d-lui Lucaciu. Fóia ungurésca „Hazánk“ publică în numĕrulŭ sĕu mai nou următórea scire: Incă în 1892 d-lŭ Lucaciu a voitŭ sĕ convóce o adunare de poporŭ în Șișescĭ, solgăbirĕulŭ acelui cercŭ însĕ a opritŭ adunarea. D-lŭ Lucaciu s'a apucatŭ din causa acésta și într'o scrisóre românéscă l'a numitŭ pe fi-solgăbirĕulŭ orĭ cum, numai omŭ de omeniă nu, din care causă tribunalulŭ r. din Sătmarŭ a intentatŭ din oficiu, contra lui, procesŭ pentru delictulŭ calumniărei în publicŭ și a și adusŭ hotărîrea de-a fi pusŭ sub acusațiune. Acusatulŭ a făcutŭ apelațiune, dér n'a folositŭ nimicŭ, deórece atâtŭ tabla r. din Dobriținŭ, câtŭ și Curia r. a aprobatŭ punerea lui sub acusațiune. Astfelŭ câtŭ de curêndŭ d-lŭ Lucaciu va avé unŭ nou procesŭ.

—c—

Prigonirile în provinciă nu mai încétă. După cum scrie „Tribuna“ de erĭ, în 4 (16) l. c., judele comunalŭ din Bertanŭ, însoțitŭ de servitorulŭ din cancelariă și doi gendarmĭ, au intratŭ în edificiulŭ școlarŭ, unde locuia și învĕțătorulŭ D. Stuchireanu și pe basa unui ordinŭ alŭ protopretorelui îi împărtășiră acestuia, că au venitŭ sĕ confisce stindardulŭ românŭ alŭ școlei, sub cuvêntŭ, că ar avé colorĭ strĕine. Inzadarŭ protestă învĕțătorulŭ, căcĭ confiscarea s'a făcutŭ. Se crede, că inspectorulŭ școlarŭ alŭ comitatului Têrnava mare, Horváth, a fostŭ inițiatorulŭ acestui atentatŭ.

La votarea din 21 l. c. în camera magnațilorŭ, precum cu plăcere constatămŭ, au luatŭ parte și prelații noștri gr. cat.: episcopii Victorŭ *Mihalyi*, Mihailŭ *Pavelŭ* și Ioanŭ *Szabo*; precum și cei gr. or.: Mitropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ* și episcopii Ioanŭ *Meția*nŭ și Nicolae *Popea*. Cu toții au votatŭ în contra proiectului căsĕtoriei civile.

—o—

Prima rêndunea a căsĕtoriei civile. Din Ciaba se scrie, că celŭ dintêiu, care are sĕ profite de întroducerea căsĕtoriei civile, va fi notarulŭ tablei r. din Pojunŭ cu numele Kéry Miklos, care s'a logoditŭ ḑilele acestea cu fiica Jidanului Schreyer Iosef, arendatorulŭ de regale din Ciaba. Logodnicŭlŭ este maghiarŭ catolicŭ, ér logodnica este Jidancă. Cununia lorŭ adadéră numai pe basa căsĕtoriei civile se va puté face, a căreia promulgare o și aștéptă cu nerăbdare.

—o—

Falsificatorĭ de banĭ prinșĭ. Mare sensațiă a produsŭ deținerea legĕtorului de cărțĭ Carol Beiszmann din Măhaciu și a soției sale, precum și a doi economĭ, de cătră gendarmeriă, fiindŭ suspiționațĭ, că ar falsifica banĭ. Suspițiunea a fostŭ deplinŭ basată, deórece în locuința lui Beiszmann s'au descoperitŭ o mașină de fabricarea banilorŭ și multe bancnote false. S'a începutŭ o cercetare strictă, deórece domnesce părerea, că s'a datŭ de unŭ consorțiu de falsificatorĭ prin tótă țéra.

—o—

Direcțiunea poștei și a telegrafului din locŭ ne rógă sĕ comunicămŭ, că *la oficiulŭ telegraficŭ* se primescŭ dela 25 l. c. începêndŭ, atâtŭ *scrisorĭ simple*, câtŭ și scrisorĭ *recomandate* dela 12—2 óre d a. și dela 6—9 óre séra.

—o—

Soldațĭ desertorĭ. Din Bosnia se anunță scirea, că dela batalionulŭ 2 alŭ regimentului de infanteriă nr. 96, dislocatŭ în satul turcesc Prijepolie, au desertat la Serbia în timpŭ de o lună 2 sergenți-majorĭ, 3 serrerĭ și 13 gregarĭ. Cercetarea a constatatŭ, că toțĭ au fostŭ Croațĭ, și că agențĭ sêrbescĭ i-au sedusŭ sĕ deserteze, și sĕ intre în armata sêrbéscă, căcĭ acolo în curêndŭ vorŭ fi numițĭ oficerĭ. Comandantulŭ batalionului a însciințatŭ faptulŭ ministrului de resbelŭ și a cerutŭ dreptulŭ statarŭ. Totodată comanda corpului 15 din Sarajevo a recercatŭ ministeriulŭ, sĕ comandeze altŭ regimentŭ în loculŭ celui, care se află de presentŭ acolo.

—o—

Greva negutătorilorŭ ungurĭ. O întrunire a 300 negutătorĭ de grâne din Budapesta și din împrejurimĭ a hotărîtŭ sĕ nu asiste la têrgulŭ internaționalŭ de grâne din Viena. A alesŭ unŭ comitetŭ de 100 membri, care sĕ facă agitațiă în contra acestui têrgŭ în tótă Ungaria.

O moșiă pentru arendatŭ se află pe teritoriulŭ comunei Nicula, (comit. Solnocŭ-Dobêca), în nemijlocită apropiare de Gherla. Moșia constă din 40 jugĕre pămêntŭ arătorŭ și cositorŭ, dintre carĭ 6 jugĕre pădure; apoi casă de pétră cu 3 odăi spațióse, 2 grajdurĭ pentru câte 8 vite, șură bună, șopronŭ, fântână, pivniță, grădină cu pomĭ de $1^1/_4$ jugĕre etc. Tóte acestea se potŭ arênda, dela tómnă începêndŭ, pe 6—10 anĭ, cu prețulŭ de 160 fl. la anŭ. A se adresa la proprietarulŭ Alesandru Maiorŭ, parochŭ în Tirimia-mare (N.-Teremi, posta în locŭ, comitatulŭ Têrnavei micĭ).

—o—

Din dragoste cătră unŭ țiganŭ. In Göncz s'a întêmplatŭ o istoriă de dragoste romantică. Fiica Salie a vĕduvei jidance Friedmann s'a amoresatŭ într'unŭ țiganŭ tînĕrŭ, Berki. Jidovóica a trecutŭ la creștinismŭ și a păsitŭ ḑilele trecute cu țiganulŭ înaintea altarului.

—o—

Mulțămită publică. Primescă mulțămirile nóstre cele mai căldurose toțĭ acei numĕroșĭ amicĭ și cunoscuțĭ, carĭ cu ocasiunea îmormêntărei multŭ iubitului nostru capŭ de familiă *Iosifŭ Vasady*, a binevoitŭ a ne mângăia cu condolența lorŭ. — *Familia dolentă.*

—o—

Ordinea esamenelorŭ la școlele medii gr. or. din Brașovŭ la finea anului scolasticŭ 1893—94, este următórea: In 13 și 14 Iunie v. va fi esamenulŭ oralŭ de maturitate la școla comercială. In 20 și 21 Iunie v. va fi esamenulŭ oralŭ de maturitate la gimnasiu. La esamenele de maturitate nu potŭ lua parte școlarii; pentru publiculŭ mare ele suntŭ deschise. Esamenele publice se vorŭ ține de Joi în 23 Iunie, până Sâmbătă în 25 Iunie. Duminecă în 26 Iuniu v., după serviția divinŭ, se va încheia anulŭ școlasticŭ 1893/94 cu cetirea clasificațiunilorŭ și cu distribuirea premiilorŭ, în sala cea mare a institutului. La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului scolasticŭ se învită cu tótă onórea părinții școlarilorŭ, amicii și binevoitorii acestei școlĭ. Anulŭ viitorŭ școlasticŭ se va începe în 1 (13) Septemvre 1894.

—o—

Programa concertului, ce se va ține mâne (Duminecă) în biserica evangelică, este următórea: 1. Frid. Lux: Fantasiă pe organe „O sanctissima“, d-lŭ R. Lassel; 2. Mendelssohn: imnŭ pentru sopranŭ (d-ra Ida Hiemesch), corŭ mixtŭ și organe; 3. R. Wagner: a) cânteculŭ călĕtorilorŭ, corŭ bărbătescŭ cu acomp. de organe, din Tannhäuser“, b) rugăciune din „Taunhäuser“ pentru alto (d-ra Iulia Giesel), cu acomp. de organe; 4. a) Sarabanda de Popper, b) ariă de Pergolese pentru violoncelŭ, (d-ra Leontina Gärtner) cu acomp. de organe; 5. Douĕ cântărĭ bisericescĭ, corŭ mixtŭ a capella: a) „Seĭ still dem Hern“, de M. Hauptmann, b) melodiă bisericéscă poporală „Auf den Schnee“; 6. Busslied pentru alto (d-ş̦óra Lula Gmeiner), corŭ mixtŭ de organe; 7. Douĕ corurĭ monstre: a) „Harre meine Seele“, corŭ bărbătescŭ de Cesar Malan, b) rugăciune de mulțămită, corŭ mixtŭ cu acc. de organe, de Kremser.

—o—

Musica orășenéscă va da mâne unŭ soirée în otelulŭ „La pomulŭ verde“, cu următorulŭ programŭ: 1. Freiherr von Bauer, marșŭ de Kral; 2. Ouvertura la Rienzi, de R. Wagner; 3. Donauperlen, vals de A. Kraus; 4. Fantasiă din Hugenoții, de Meyerbeer; 5. A. II Rhapsodia ung., de Liszt; 6. Ouvertura la Wilhelm Tell, de Rossini; 7. Ce dulce, de F. R.; 8. Potpourri din Ionathan, de Milöcker; 9. Gebrigskinder, valsŭ de Ziehrer; 10. Immer a jour, polca de Brandner. Inceputulŭ la 8 óre séra.

—o—

Musica militară va cânta mâne pe promenadă următórele piese: 1. Tirner: Melodii ung., marșŭ; 2. Strauss: Eine Nacht in Wenedig, ouvertură; 3. Ivanovicĭ: Suspinulŭ, valsŭ; 4. Wagner: Einzug der Götter in Walhalla, din „Rheingold“; 5. Gounod: Walpurgisnacht din „Faust“; 6. Marenko: potpourri din baletulŭ „Excelsior“.

Prospectŭ.

Pentru admiterea elevilorŭ bursierĭ și solvențĭ în școla centrală de agricultură de la Herestrău-Bucurescĭ.

In conformitate cu dispositiunile legei pentru organisarea învĕțămêntului profesionalŭ din 9 Aprilie 1893, se aducŭ la cunoscința generală următórele:

Art. 28 din lege. Scopulŭ școlei centrale de agricultură este de a forma personalulŭ didacticŭ pentru școlele practice de agricultură, personalulŭ fermelorŭ modelŭ ale Statului, bunĭ administratorĭ pentru moșiile particulare, precum și personalulŭ specialŭ necesarŭ serviciilorŭ ministerului de agricultură, industriei, comerciului și domeniilorŭ.

Art. 30 din lege. Elevii suntŭ internĭ bursierĭ ai statului, județelorŭ séu comunelorŭ, precum și solvențĭ particularĭ.

Art. 31 din lege. Durata studiilorŭ este de 4 anĭ, din carĭ doi anĭ și jumĕtate la școla centrală de agricultură și 18 lunĭ de practică la una din fermele modelŭ ale statului.

Art. 91 din lege. Absolvențiĭ cu diplomă dela școla centrală de agricultură vorŭ beneficia de art. 22 bis, alin. b din

---

trânŭ, o pasĕre mare și lângă ea unŭ halami-te de cuibŭ câtŭ o șură.

— Óre ce galițe potŭ sĕ fiă și acelea, cu așa plăcinte de cuiburĭ? ḑise unulŭ dintre boerĭ.

— Eu nu sciu — ḑise omulŭ cu noroculŭ, — dér ĕn veḑĭ, dragulŭ tatii, sue-te și dobóră acelŭ cuibŭ.

Uitasem sĕ vĕ spunŭ, că copilulŭ omului cu noroculŭ crescŭse acum mare și era îmbrăcatŭ câtŭ unŭ vodă.

La porunca tatălui sĕu, se și sue voiniculŭ și câtŭ dai în pălmĭ era la cuibŭ.

— Auleo, tată! strigă elŭ, când ajunse la cuibŭ.

— Dér ce-i, sprâncenatule?

— Ĕn gâcĭ, ce e?

— Tu sci, că eu nu-sŭ gâcea. 'Poi ce sĕ fiă? — Unŭ cuibŭ de galițe și nimicŭ mai multŭ!

— Scuipă-ți în sînŭ, tată! Aicĭ e pălăria d-tale cea vechiă,—sci aceea... étă-o!

Nu scăpă bine vorba din gură și pălăria étă-o că vine rótă printre crengĭ până josŭ.

— Ei, vedețĭ, cinstițĭ boerĭ,... și-apoi cădețĭ în pĕcate, că eu am ascunsŭ isprava. Vedețĭ pălăria?

— Ha! ha! Dér nu de pălăriă e vorba, ci de banĭ!

— Măcarŭ ha, măcarŭ ba, — uite sutișórele, vedeți-le împăturate aicĭ la fundŭ, cum le-am pusŭ acu doi anĭ?

— Apoi de, ți-am datŭ norocŭ, ḑise celŭ cu plumbulŭ, — și sĕ te mirĭ, de nu-i găsi și ceialalțĭ banĭ.

— Dér ce-mĭ trebue? N'am eu acum banĭ destui?... Când eram pilugŭ de sĕracŭ nu aflam o firfirigă. Atuncĭ sĕ fi aflatŭ și nu acum!...

Abia isprăviseră cu poveștile și se pomenescŭ cu unŭ drăguțŭ de cântecŭ, ce rĕsuna dintr'o poénă și făcea sĕ se cutremure copacii de: *i—a! i—a!*

— Pfui, ucigĕ-lŭ tóca! ĕla-i unŭ măgarŭ.

— Că dór n'o fi măgarulŭ, care mi-a păpatŭ sutele?!

Se iau cu toții și mergŭ spre poénă. Acolo dau de doi cerșitorĭ, carĭ rodeau la Lisce cojĭ uscate, ér lângă ei stetea unŭ măgarŭ, de a căruia gâtŭ era legatŭ o mâneca de cămașe tótă înodurată.

— Étă-o! strigă omulŭ când vĕḑŭ mâneca. Dau rĕmașŭ, că și banii vorŭ fi acolo!

Iau mâneca cu tĕrîțele, o desnódă și găsescŭ în ea sutele.

— Acum, cinstițĭ boerĭ, mi-ți crede dóră, că n'am mințitŭ. Vedeți și ceia banĭ?

— Vedemŭ ḑĕu, că étă, avușĭ norocŭ de plumbŭ, creștine.

Boerii își iau apoi rĕmasŭ bunŭ și se ducŭ, ér omulŭ cu noroculŭ luă cele cincĭ sute aflate și le dete cerșitorilorŭ, apoi se întórse acasă și de atuncĭ, până acuma, totŭ bogatŭ a rĕmasŭ.

Sĕ-i fiă de bine!

Dér mĕ rogŭ D-vós-trĕ de ertare, acum ne-omŭ lenevi cătră culcare, că-i vremea. Séra bună, puii moșului!

I. Rodina.

Poesii poporale.

M'a trimisŭ maica în vie
S'aducŭ strugurĭ și-alămâe.
Câtu-i via am umblatŭ,
Strugurĭ negrii n'am aflatŭ.
Din viă dĕc'am eșitŭ
Cu badea m'am întêlnitŭ
Și am statŭ și-am povestitŭ;
Dușmanele m'or păzitŭ
Și la maica m'orŭ pîrîtŭ,
Maica m'o pîrîtŭ la frațĭ,
Frații 'n lanțŭ că m'au legatŭ
Și 'n temniță m'au băgatŭ,
Pe temniță au pusŭ lăcatŭ,
Pe lăcatŭ au pusŭ cuțitŭ,
Ca sĕ nu mai esŭ curêndŭ.
Pe cuțitŭ
A crescutŭ zidŭ
Și pe lăcatŭ stanŭ de pétră
Sĕ nu mai esŭ nicĭ-odată.
Ce-am făcutŭ, ce n'am făcutŭ
Că prin lăcatŭ am vĕḑutŭ,
Am vĕḑutŭ sóre rĕsărindŭ,
Fete cu feciorĭ jucândŭ,
Numai badea meu jelindŭ,
Cu cămașe négră nouĕ,
Cu inima ruptă 'n douĕ.
Eu de maica m'am rugatŭ:
„Slobóde-mĕ maică 'n satŭ,
Căcĭ de iubitŭ m'am lăsatŭ
Și pe badea l'am uitatŭ“.
Maica de părere bună

BCU Cluj / Central University Library Cluj

legea de recrutare (adecă vorŭ face serviciulŭ militarŭ numai unŭ anŭ).

Condițiunĭ speciale pentru admiterea elevilorŭ.

Spre a fi admisŭ în școlă, candidatulŭ trebue sĕ îndeplinéscă următórele condițiunĭ speciale:

a) Sĕ aibă vêrsta de celŭ puținŭ 16 anĭ împliniți (dispensă de vêrstă nu se acordă).

b) Sĕ fi terminatŭ celŭ puținŭ 4 clase gimnasiale, clasice séu reale, orĭ unŭ altŭ cursŭ echivalentŭ recunoscutŭ ca atare de ministerulŭ instrucțiunei publice;

c) Sĕ trécă unŭ concursŭ de admitere;

d) Sĕ aibă o constituție robustă și sănătósă, care se va constata de mediculŭ școlei.

Absolvenții liceelorŭ clasice séu reale și bacalaureații se admitŭ fără concursŭ, când numĕrulŭ lorŭ va fi mai micŭ, decâtŭ acelŭ alŭ locurilorŭ vacante.

Cererea de înscriere se va adresa d'adreptulŭ direcțiunei școlei centrale de agricultură Bucurescĭ, celŭ multŭ până la 15 Augustŭ. Ea va fi subscrisă de părintele séu tutorele candidatului, când este minorŭ, orĭ de elŭ însușĭ când este majorŭ, și va fi însoțită de actulŭ de nascere, de actulŭ de vaccinare și de certificatulŭ studiilorŭ cerute.

Prin cerere se va arăta anume, décă tênĕrulŭ candidéză la bursă séu la locurĭ de solvențĭ. Taxa de solvență este de 500 lei pe anŭ.

Candidatulŭ va mai presenta direcțiunei școlei și o declarațiune, scrisă și legalisată de autoritatea administrativă, din partea sa, décă este majorŭ, orĭ din a părintelui séu tutorelui sĕu, décă este minorŭ, prin care se obligă a despăgubi pe statŭ de sumele cheltuite cu întreținerea bursierului pe totŭ timpulŭ, câtŭ a statŭ în școlă calculată acéstă despăgubire pe anĭ întregĭ și pe basa sumei anuale de 500 lei a bursei, în casulŭ când elevulŭ va părăsi școla înainte de terminarea cursurilorŭ, fără motive de bólă séu înfirmitate, constatată de mediculŭ școlei, și care 'l-ar face impropriu pentru urmarea cursurilorŭ, până la terminare, séu când, din vina sa, ar fi eliminatŭ din școlă.

Elevii solvențĭ, întreținuțĭ de ei însușĭ, de părințĭ, de tutorĭ séu de verĭ unŭ altŭ particularŭ, de-odată cu cererea de înscriere vorŭ presenta și o declarațiune, făcută în forma arătată mai susŭ, prin care se îndatorescŭ a plăti taxa de solvență la termenele fixate și pe totŭ timpulŭ câtŭ vorŭ dura cursurile, supunêndu-se la din contră legei de urmărire.

Examenulŭ de admitere séu concursulŭ pentru burse se va ține la 16 Augustŭ, în localulŭ școlei centrale de agricultură dela Herĕstrau-Bucurescĭ.

Materiile, asupra cărora vorŭ fi esaminațĭ concurenții, suntŭ: aritmetica, geometria, fisica, chemia, botanica, geografia și istoria, atâtŭ câtŭ se predă în 4 clase gimnasiale séu reale, la fiă-care din aceste materii, după programulŭ specialŭ.

Cei admișĭ, ca elevĭ, vorŭ aduce, la întrarea în internatŭ (1 Septemvre), efectele de îmbrăcăminte pentru prima instalare, și anume: unŭ rêndŭ de haine, 3 cămeșĭ, 3 părechĭ ismene, 3 părechĭ ciorapĭ (călțunĭ), 6 batiste, 2 prosópe și o păreche încălțăminte.

Suntŭ vacante 16 burse și 3 locurĭ de solvențĭ pentru anulŭ școlarŭ 1894—95.

SCIRĬ ULTIME.

Berlinŭ 22 Iunie. Din Petersburg se anunță, că pe linia ferată Orel-Vitebsk s'au descoperitŭ mine cu dinamită. Din acéstă causă Țarulŭ Alexandru nu va călĕtori la sânțirea bisericei dela Borki.

Vocĭ din publicŭ.*)

Domnule Redactorŭ! Vĕ rogŭ sĕ binevoițĭ a da locŭ în onorata „Gazetă a Transilvaniei", referitorŭ la „Vocĭ din publicŭ" Nr. dela 21 Iunie 1894—126 următórei

Intêmpinărĭ.

Este adevĕratŭ, că nu am voitŭ a da satisfacția cerută de domnulŭ Bogdanŭ Nicolae, profesorŭ suplentŭ.

Acéstă satisfacțiă i-am denegat'o din următórele motive:

Pentru-că d-lŭ Nicolae Bogdanŭ, aicĭ în Brașovŭ, într'unŭ localŭ publicŭ, fiindŭ față mai multĭ domnĭ, a avutŭ necualificabila cutezanță de a face o asertiune atâtŭ de infamă și atâtŭ de vătĕmătóre pentru *societatea nóstră*, încâtŭ nu potŭ sĕ o reproducŭ la loculŭ acesta, fără de a vătăma bunulŭ simțŭ alŭ cetitorului, și fără de-a mĕ degrada pe mine însu-mĭ;

pentru-că în Casina română, când i-am aruncatŭ în față insulta făcută de elŭ, a negatŭ veritatea aserțiunilorŭ mele, deși le potŭ proba cu martorĭ;

pentru-că c'unŭ asemenea omŭ, care négă pe față ceea ce s'a întêmplatŭ într'o societate destulŭ de mare, n'am mai pututŭ sta de vorbă, și nu m'am pututŭ simți datorŭ a-i da satisfacțiune pe cale cavalerésca.

Prin aceste credŭ, că purtarea mea față de d-lŭ Bogdanŭ este destulŭ de justificată.

Primițĭ, vĕ rogŭ, d-le redactorŭ, asigurarea deosebitei stime, ce vĕ portŭ.

Octavianŭ Sorescu.

*) Pentru cuprinsulŭ celorŭ ce aparŭ sub rubrica acésta, redacțiunea nu ia rĕspunderea.

Starea sĕmĕnăturilorŭ.

După rapórtele oficióse, sosite la ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, starea sĕmĕnăturilorŭ până la 15 Iunie n. c. se presentă astfelŭ:

În ultimele douĕ sĕptĕmânĭ, timpulŭ a continuatŭ de-a fi rece, ploiosŭ, pe unele părțĭ a și ninsŭ, a căḑutŭ grindină, carĭ tóte au împiedecatŭ crescerea sĕmĕnăturilorŭ.

Nicĭ chiar luna lui Maiu n'a fostŭ priinciósă sĕmĕnăturilorŭ, ér prima jumĕtate a lui Iunie și-a făcutŭ chiar de capŭ. Cu deosebire în *Ardealŭ*, cum și în unele comitate ale Ungariei, ca Maramurĕșŭ, Ugocia, Sabolciu, Sătmarŭ etc., apoi în părțile mărginașe ale Galiției, tempestățile și ploile peste mĕsură marĭ au pricinuitŭ marĭ pagube. Văile și rîurile au eșitŭ din alvii, ba chiar și apele mai marĭ, ca Tisa, Crișulŭ etc. pe unele locurĭ au esundatŭ și au acoperitŭ cu apă însĕmnate ținuturĭ, arăturĭ, rîturĭ și locurĭ de pășune.

Ploile cu grindină au făcutŭ mai marĭ stricăciunĭ cu deosebire în comitatele: Albei de josŭ, Dobêcei, Aradului, Pojunului, Pestei etc. Vênturile marĭ au doborîtŭ mare parte din holde, la ceea ce este a se mai adauge, că în multe părțĭ s'a mai ivitŭ și *tăciunele* și *rugina*. Pe unele locurĭ rugina a luatŭ întinderĭ asupra spicelorŭ și a începutŭ sĕ atace sĕmênța, din care causă economii suntŭ fórte îngrijațĭ. Intinderea ruginei e sprijinită de timpulŭ continuu ploiosŭ și negurosŭ.

Suntemŭ în ajunulŭ secerișului, când lipsa de timpŭ frumosŭ e fórte simțită, căcĭ altfelŭ nu se potŭ cóce spicele, săpatulŭ cucurezelorŭ pe multe locurĭ a rĕmasŭ îndĕrĕtŭ din pricina ploilorŭ, dér cu deosebire fênurile și peste totŭ nutrețulŭ. care și așa era mai puținŭ ca de mijlocŭ, a avutŭ sĕ sufere și prin ploile acestea fórte multŭ. Abstrăgêndŭ dela ținuturile inundate de ape, unde aprópe întregŭ nutrețulŭ este nimicitŭ, ierburile cositóre au perdutŭ atâtŭ în privința calității, câtŭ și a cantității lorŭ.

Multŭ au stricatŭ ploile și viilorŭ, precum și orzului și ovĕsului. Ovĕsulŭ încă este în mare parte molipsitŭ de rugină. Cu puține escepțiunĭ așa dóră timpulŭ ploiosŭ din ḑilele acestea a făcutŭ marĭ stricăciunĭ sĕmĕnăturilorŭ și cu deosebire nutrețului pentru vite.

HIGIENA.

Bătaie de inimă (palpitațiunĭ.)

Când auḑimŭ pe cine-va văitându-se, că lŭ dóre inima, la orĭ și ce ne putemŭ gândi numai la inimă nu. Poporulŭ nostru numesce durere de inimă aprope orĭ-ce durere de pântece: colicĭ, crampe simple séu însoțite de urdinare, ér femeia orĭ de câte orĭ o dóre la mitră séu în jurulŭ ei, ne spune, că o dóre la inimă.

Se mai întêmplă sĕ ḑicemŭ despre cine-va, că este unŭ omŭ de inimă séu de o femeie, că are inimă bună, fără sĕ ne gândimŭ câtŭ e de puținŭ la inima lui, căcĭ în aceste casurĭ noi scimŭ fórte bine, că simțulŭ curagiosŭ séu binefăcĕtorŭ despre care este vorba, vine de la creerĭ și nu dela inimă, mai alesŭ, că cine-va póte fi vitézŭ séu milosŭ avêndŭ inima stricată, bolnavă, rea.

De aceea vorbindŭ despre bătaia de inimă este bine sĕ ne înțelegemŭ nițelŭ la vorbă.

Inima adevĕrată este unŭ organŭ de formă conică, de consistență cărnósă, așeḑată în pieptŭ, basa ei séu partea superióră ocupă mijlocŭlŭ peptului, pe câtă vreme vîrfulŭ ei bate la stânga sub țiță. Ea este găunoșită, împărțită înăuntru în patru cămăruțe: douĕ în drépta separate printr'o ușiță și douĕ în stânga cu altă ușiță între ele. Inima este unŭ felŭ de pompă, care primesce sângele din corpŭ și-lŭ împinge ér în corpŭ, după ce l'a trecutŭ prin plămânĭ (bojocĭ) unde s'a prefăcutŭ din sânge negru în sânge roșu. Pentru ca sĕ-și îndeplinéscă acéstă slujbă inima se umflă când primesce sângele și se strînge când îlŭ împinge. Când se strînge inima ḑicemŭ în termenŭ sciintificŭ, că se contractă, și orĭ de câte orĭ se contractă ea isbesce păretele peptului de sub țița stângă, lucru care se petrece așa de regulatŭ, întocmai ca mișcarea césornicului. Aceste isbiturĭ séu mai bine ḑisŭ bătăi ale inimei, le putemŭ simți bine, décă punemŭ mâna pe partea stângă a peptului, și ele suntŭ în numĕrŭ de 65 până la 75, 80 pe minutŭ la omulŭ mare, la copilŭ suntŭ și mai multe.

Când omulŭ este pe deplinŭ sănĕtosŭ nicĭ nu simte, că-i bate inima decâtŭ numai punêndŭ mâna asupra ei.

Dér în unele împrejurărĭ acestĕ bătăi suntŭ așa de numĕróse și de tarĭ, încâtŭ nu numai că le simțimŭ dér vedemŭ cum ni-se sbate peptulŭ. In aceste casurĭ avemŭ ceea ce se chiamă bătaie de inimă, bătaie de peptŭ, palpitațiunĭ, despre carĭ voim sĕ vorbimŭ în rêndurile ce urmĕză.

M'a slobodițŭ în grădină,
Eu de grabă-am ruptŭ o flóre
Și-am trimis'o 'ntre rozóre,
La rozóre, între luncĭ,
Unde-i badea cu doi juncĭ.
Badea cum m'a auḑitŭ
A săritŭ în grădinuță
Și-a făcutŭ o chiliuță,
In mijlocŭlŭ chiliei
E stiubeulŭ fântânii.
Mĕ dusei sĕ-mĭ umplu bota.
Elŭ din graiu așa grăia:
„Hai mândruță 'n
Chiliuță,
Că ți-am cumpĕratŭ cercei!"
— „Nu-mĭ trebe cerceii tĕi
Décă nu vii sĕ mĕ cei!"
„Hai mândruță 'n
Chiliuță
Că ți-am cumpĕratŭ frunḑuță".
— „Nu-mĭ trebue a ta frunḑuță,
Că mĕ mustră-a mea măicuță.
— „Hai mândruță 'n
Chiliuță,
Că ți-am cumpĕratŭ papucĭ".
— „Nu-mĭ trebue ai tĕi papucĭ,
Décă nu vii sĕ mĕ ducĭ".

Elŭ de-odată că-mĭ sărea,
De mânuță că mi-o ia
Pe murguțŭ încăleca
Și 'n lume cu ea fugea.

*

Copăcelŭ fóe mĕruntă.
Tóte pasĕrile-mĭ cântă,
Esŭ mândrile de ascultă;
De-ar eși și mândra mea
Sĕ-și asculte pasĕrea,
Cum îi cântă patima.
Patima e din fetiă,
Și-a neicuții din juniă,
Și a mea din fecioriă.

*

Vai amarŭ mai e pelinulŭ,
Mai amarŭ însĕ-i strĕinulŭ,
Căcĭ pelinulŭ nu-i amarŭ,
Dér strĕinu-i focŭ și jarŭ.

*

Fóe verde trei alace,
Fă-mĕ, Dómne, ce mi-i face,
Fă-mĕ sfóră
Peste țéră
Sĕ vĕdŭ badea unde 'nséră:
Inséră la Bucurescĭ,
Țĕsélă la cai domnescĭ,
Țesélă nóptea pe lună,
Ca ḑiua pe vreme bună;
Țesélă nóptea pe stele
Ca ḑiua pe vremurĭ rele.

*

Floricică după zidŭ
Dér de ce te-ai veștejitŭ?
Cum sĕ nu mĕ veștejescŭ?
Câte florĭ din jurulŭ meu
Tóte mĕ vorbescŭ de rĕu,
Numai flórea sórelui,
Șede 'n gura raiului
Și judecă florile,
Ca sócra nurorile.

*

Mândruliță de demultŭ
Multŭ mi-ai datŭ gura 'mprumutŭ,
Dér de séră vinŭ la voi,
Sĕ-ți dau gura înapoi,
Căcĭ de-oiŭ prinde, ca sĕ morŭ,
Nu vréu sĕ-ți rĕmânŭ datorŭ.

*

Fata popii dela noi
Are zestre șése boi;
Din'ainte nu suntŭ doi
La mijlocŭ
Nu suntŭ de locŭ,
La proțapŭ,
Acum se facŭ.

*

De-ai fi lună vorbitóre,
Precum eștĭ de mergĕtóre,
Eu, lună, te-aș ĭ întreba:
N'ai vĕḑtŭ pe bădița?
— Și de ți-l'ași fi vĕḑutŭ,
Totŭ nu l'ași fi cunoscutŭ
— Lesne-i lună, de-alŭ cunósce
Că-i la statŭ
Ca și unŭ bradŭ,
Și înaltŭ,
Și sprîncenatŭ,
Și la mersŭ elŭ îi legatŭ,
Și-i înaltŭ și totŭ mai cresce,
Cine-lŭ vede mi-lŭ iubesce.

Comunicate de *G. Urdea* din Gridŭ și *M Eremie* din Branŭ.

S. Pușcariu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Palpitațiile rare-orĭ suntŭ continue, cele mai adese-orĭ ele se arată sub formă de accesŭ, ținŭ câte-va minute până la unŭ sfertŭ de césŭ și potŭ sĕ se producă de mai multe orĭ în cursulŭ unei dile. In acestŭ momentŭ puterea, cu care se contractă inima este așa de mare, în câtŭ vedemŭ cum se sbate peptulŭ, și décă punemŭ mâna asupra ei, ne-o ridică. Bătăile inimei suntŭ așa de numĕróse, în câtŭ abia le putemŭ numĕra și de multe orĭ nu le putemŭ numĕra de locŭ. Cele mai adese-orĭ aceste bătăi suntŭ neregulate, adecă este o bătaie mai slabă și mai scurtă, decâtŭ cealaltă. Omulŭ atinsŭ de palpitațiunĭ nu se simte bine, 'i se pare că-lŭ înécă ceva, că 'i se stringe peptulŭ; fața lui se îngălbinesce, séu, din contră, 'i se înroșesce.

De multe orĭ omulŭ atinsŭ de bătaie de inimă este cuprinsŭ de o tristețe, de o frică pentru viitorulŭ lui, care póte sĕ-lŭ facă și ipocondriosŭ, mai alesŭ că palpitațiunile une-orĭ suntŭ indemnulŭ unei adevĕrate bóle de inimă, lucru, care din fericire nu se întêmplă nicĭ în jumĕtatea casurilorŭ, căcĭ cele mai multe palpitațiunĭ suntŭ nervóse, carĭ vinŭ dintr'o turburare a sistemului nervosŭ. Așa, cine dintre noi, orĭ câtŭ de sănĕtosŭ ar fi, când a mersŭ prea iute, a alergatŭ unŭ délŭ, s'a spĕriatŭ séu a avutŭ o bucuriă séu supĕrare prea mare, n'a simțitŭ, că 'i se bate inima? Palpitațiunile mai potŭ fi produse prin mâncărĭ întăritóre, prea iutĭ, prin bĕuturĭ spirtóse, prin cafea, ceai tare și multŭ, prin tutunŭ etc. Tóte aceste palpitațiunĭ se facŭ fără ca inima sĕ fiă bolnavă, cum se întêmplă și când jucămŭ, călărimŭ séu fugimŭ, și carĭ sĕ chiamă palpitațiuni nervóse.

Sĕ nu uitămŭ că bătaia de inimă sĕ arată adese-orĭ și la ómenii cu lipsă de sânge, la anemicĭ.

Tóte aceste palpitațiunĭ suntŭ trecĕtóre. Mai rele și de multe orĭ fără nicĭ unŭ lécŭ suntŭ acele, carĭ vinŭ la ómenii înaintațĭ în vêrstă, carĭ au suferitŭ de reumatismŭ și la carĭ s'a îmbolnăvitŭ inima, s'a stricatŭ, și pe carĭ numai doctorulŭ le póte cunósce.

Tratamentŭ. Intru câtŭ privesce palpitațiunile nervóse, le vomŭ combate ocolindŭ pricina, care le produce. Omulŭ supusŭ la ast-felŭ de palpitațiunĭ va căuta sĕ nu se obosescă, sĕ nu se supere, sĕ nu bea cafea, nicĭ ceaiŭ, nicĭ tutunŭ.

Persónele anemice vorŭ urma unŭ regimŭ alimentarŭ hrănitorŭ, vorŭ lua preparatele de fierŭ și de chinchină, vorŭ face eserciții în aerŭ curatŭ, gimnastică și cură de apă rece (idroterapie).

La femei se observă palpitațiunĭ la unele epoce: în acestŭ casŭ este bine sĕ facă câte unulŭ séu douĕ clistire cu apă de nalbă, séu apă de tărițe, câte o bae de picióre. Cea mai bună bĕutură este ceaiulŭ făcutŭ din plante antispasmodice, din teiŭ, din foi de portocale, séu laptele tăiatŭ cu aceste ceaiurĭ.

Palpitațiunile nervóse se combatŭ usorŭ prin puținŭ bromurŭ de potasiu (2 grame la 100 gr. apă distilată, siropŭ de portocale 30 grame. DS. la fiă-care óră o lingură).

Când inima este cu adevĕratŭ bolnavă, trebue sĕ luămŭ tóte mĕsurile, ca ea sĕ nu bată prea tare, și pentru acésta pătimașii se vorŭ feri de a face plimbărĭ marĭ și repedĭ, de a se urca pe délurĭ séu munțĭ, de a juca, de a călări etc., de totŭ ce póte sĕ-i obosescă. Se va combate constipația, căcĭ înlesnesce îngrămădirea sângelui spre inimă. Se vorŭ întrebuința preparatele de digitală, dér numai după porunca doctorului, care singurŭ scie, când și cum sĕ se întrebuințeze acéstă plantă așa de folositóre, unde trebue, pe câtŭ de stricătóre este în unele împrejurărĭ. (*„Ap. Săn.“*)

Din viéța plantelorŭ.

de *Maro.*

Măceșulŭ.

In fiă-care dĭ póte omulŭ audĭ despre progresele marĭ, ce se facŭ în economia și agricultură. Progresulŭ însĕ se póte face în douĕ modurĭ: întâiu, décă eu silescŭ câmpulŭ séu grădina sĕ producă mai multŭ și mai bunŭ, decâtŭ mai înainte; a doua décă folosescŭ, ceea ce câștigŭ, mai bine ca mai 'nainte. Progresulŭ arĕtatŭ însĕ în modulŭ acesta din urmă nu merge pasŭ de pasŭ cu celŭ dintâiu. Suntŭ fórte multe plante pe carĭ le lăsămŭ sĕ péră fără de-a le folosì.

Pe la noi crescŭ 17 specii de *rose sĕlbatice.* Orĭ-cine se bucură, când le vede înflorindŭ; îndată ce însĕ trecŭ, nu le mai bagă nimenĭ în sémă, căcĭ au spinĭ. Și cu tóte acestea, multe din ele ni-ar puté aduce folóse. Așa, de esemplu, se potŭ vedé tómna *măceșii* cu fructele lorŭ frumóse, roșii. La ce se potŭ folosì aceștia? In multe părțĭ e fórte cunoscutŭ folosulŭ măceșilorŭ. Incepêndŭ din primele dile ale lui Octomvre și până la finea lunei se potŭ vedé copii cu coșercĭ, căutândŭ măceșĭ prin tufișe și spinișurĭ, unii pentru de a-șĭ face unŭ câștigŭ secundarŭ, alții, carĭ nu-sŭ lipsițĭ, din plăcerea de-a căuta după ei.

Cumcă măceșii suntŭ copțĭ séu nu, acésta se póte cunósce ușorŭ de-acolo, că, décă măceșele suntŭ cópte, se deslipescŭ ușorŭ de códă.

Se pune apoi o cólă de hârtiă pe placa cuptorului și măceșulŭ se așédă pe ea. Ast-felŭ se uscă, însĕ nu prea repede, ca sĕ nu se ardă. Mai întâiu se móiă, apoi încetulŭ cu încetulŭ érăși se întărescŭ. Indată ce suntŭ tarĭ și uscate, dér nu negre de arsură, se punŭ într'unŭ săculețŭ și se acață în cuiu pentru érnă, ca și celelalte fructe uscate pentru érnă. Décă voimŭ sĕ pregătimŭ supă din ele, atuncĭ măceșele se punŭ în apă și se fierbŭ, apoi se frécă pe o răzătóre deasă, pentru ca simburele perosŭ sĕ nu trécă prin ea și apoi se amestecă cu puținŭ zăharŭ. Ast-felŭ supa e gata și se póte mânca caldă, séu rece. Décă voimŭ sĕ-o facemŭ și mai gustósă, punemŭ într'ênsa pâne tăiată și prăjită. Se mai potŭ folosì măceșele și în alte modurĭ, chiar și pregătite ca dulcéță.

*

Posiția grădinilorŭ de pomĭ.

Cei mai multĭ pomĭ iubescŭ o posiție liberă, luminósă, cevașĭ pedișă și scutită de vênturile de miadă-nópte și apusŭ. Pe dealurĭ, ce cadŭ spre miadădi, sórele are puterea cea mai mare, fructele nu numai că se cocŭ mai de timpuriu, dér se facŭ și mai gustóse. Posiția spre rĕsăritŭ încă e prielnică petru fructe, numai câtŭ florile suntŭ mai primejduite de gerŭ.

Cultivătorulŭ de pomĭ trebue sĕ cunóscă bine clima ținutului sĕu, pentru-că de aicĭ atêrnă fórte multŭ alegerea soiurilorŭ de pomĭ; în totŭ-déuna trebue sĕ avemŭ de grijă, ca pomii sĕ fiă sădițĭ în locurĭ, unde sĕ fiă bine scutițĭ de gerulŭ de primăvéră.

Peste totŭ pomii cerŭ o climă caldă și uscată. Posiții cufundate, închise, nu-sŭ priincióse pomilorŭ, de-óre-ce aicĭ încolțescŭ prea de timpuriu și le strică multŭ negurile, apoi se umplu ușorŭ de insecte, muschiu și pecingine etc. Pomulŭ în ținuturĭ de aceste cresce iute, rĕmâne însĕ burețosŭ și nu se desvóltă deplinŭ. De aceea totŭ-déuna suntŭ mai bune pentru pomĭ posițiile ridicate.

Numai pomii mai simțitorĭ, d. e. persecii, apricosii și pomii de mandule, au lipsă de posții scutite, pentru de-a puté resista gerurilorŭ de primăvéră și érnă.

POVEȚE.

In contra rînzei. Se fierbe pelinŭ albŭ în vinŭ cu miere și se pune pe buricŭ. Mai întâiŭ prin rînză nu se înțelege nimicŭ precisŭ, ci o umflătură în pântece, a cărui organŭ nu se preciséză; căcĭ în pântece suntŭ multe organe, ca stomaculŭ, mațele, ficatulŭ, splina, etc. Dér este bine sĕ se scie cum că cele mai adese-orĭ, umflătura în pântece la noi în țéră, este datorită mărimei peste mĕsură a splinei și une orĭ și a ficatului, er acéstă mărime este causată de intoxicațiunea palustră (frigurĭ), în contra căreia cea mai bună doctoriă este chinina.

Persónele cu fața pământósă, cu pântece umflate, cu greutate într'o parte sau în alta a pântecelui, fiă că au avutŭ séu n'au avutŭ frigurĭ, sĕ se gândéscă la intoxica palustră, sĕ ia mai multe dile chinină, și sĕ nu mai pérdă în zadarŭ timpulŭ cu pelinŭ fiertŭ în vinŭ și pusŭ pe burtă. Asemenea persónele arŭ folosi desigurŭ mai multŭ, décă în locŭ sĕ pue vinulŭ pelinatŭ pe pântece, l'arŭ bea, căcĭ vinulŭ mai alesŭ este întăritorŭ și pelinulŭ bunŭ în contra frigurilorŭ, de și nu ca chinina.

*

In contra diareiĭ (trépĕdŭ). Rădĕcină de muștarŭ fiartă în vinŭ, se bea diminéța și séra. Se mai dă asemenea făină de neghină fiartă în vinŭ. Aceste substanțe însĕ n'au multă putere în contra diareei, pe lângă că nu suntŭ așa de ușorŭ de găsitŭ.

*

Pentru a curăți de pe degete pe tele de tutunŭ. Fumătorii, carĭ nu se servescŭ de țigarete, îșĭ pătéză degetele de țigare și petele galbene-negre carĭ nu se spală cu apă, și nicĭ chiar cu săpunŭ. Asemenea pete se ridică lesne muindŭ degetele pătate în acidŭ oxalicŭ topitŭ în apă într'o proporție óre-care și apoi spălându-le cu apă curată.

*

Nisipulŭ stingătorŭ de focŭ. Nisipulŭ este o fórte potrivită substanță cu ajutorulŭ căreia se póte stinge unŭ focŭ la începutulŭ aprinderei lui. Unŭ felŭ de petrolŭ (gasŭ din păcură), de benzină, de spirtŭ, se stinge lesne, décă se aruncă peste elŭ nisipŭ în cantitate. Pentru acestŭ scopŭ în diferite uzine de petrolŭ, de benzină, de spirtŭ, etc., se găsescŭ vase pline de nisipŭ, de carĭ se servescŭ la casŭ de aprindere. Familiile, mai cu sémă cele ce consumă petroleu, ar face bine sĕ aibă cantitățĭ de nisipŭ la îndămână și lucrulŭ este lesne de totŭ, căcĭ acele cantitățĭ de nisipŭ se potŭ păstra în vase de ornamentŭ ale casei, pe carĭ nisipulŭ le lestéză chiar, adecă le dă greutatea necesară ca sĕ nu se răstórne, cu înlesnire, prin urmare sĕ nu se spargă.

Despre sĕmĕnăturĭ, séu cereale.

de *I. Georgescu.*

Cum se prăsesce grâulŭ?

(Fine.)

— Sĕ-țĭ mai spunŭ una, bade Tomo! Vĕdut'ai D-ta, că locurile cu holde prindŭ unŭ felŭ de scórță peste iérnă?

— Vĕdutŭ, și pentru ce mĕ întrebĭ, d-le învĕțătorŭ?

— Sĕ-țĭ spunŭ: Pe la anulŭ 1839 era unŭ plugarŭ vestitŭ, maiorulŭ de Crud, care vĕdêndŭ, că holdele lui au prinsŭ peste iérnă o scórță, încâtŭ abia se smulgŭ primăvéra sĕ créscă, s'a apucatŭ pe la Sân-Georgiu, când a vĕdutŭ, că pământulŭ e bine sbicitŭ, și și-a grăpatŭ holdele. După acéstă lucrare, holdele s'au făcutŭ cu multŭ mai bune și mai frumóse, ca de altă-dată, căcĭ grăpatulŭ ajută holdelorŭ, ca și săpatulŭ cucuruzelorŭ.

Cu prilejulŭ acela, elŭ a sĕmĕnatŭ prin holde și câte douĕ până 'n trei chile de trifoiŭ roșu pe locŭ de o gălétă. Trifoiulŭ, l'a sĕmănatŭ după-ce a grăpatŭ holdele. Până-ce a rĕsăritŭ trifoiulŭ holdele au crescutŭ de l'au acoperitŭ și ast-felŭ trifoiulŭ a crescutŭ la umbră, încâtŭ până la secere s'a făcutŭ de o schiópă dela pământŭ. După ce a secératŭ holda, a cositŭ trifoiulŭ cu miriștĭ cu totŭ și a făcutŭ nutrețulŭ celŭ mai bunŭ.

— Dumnedeu sĕ te ție, d-le învĕțătorŭ! Eu încă o voiu face acésta, căcĭ după ce mi-am aședatŭ toțĭ copiiĭ și li-am mai datŭ și lorŭ, am împuținatŭ din fênațe și în tótă primăvéra trebue sĕ cumpĕrŭ unŭ carŭ douĕ de fênŭ, căcĭ vite totŭ așĭ mai ținé câte vr'o douĕ pentru gunoiŭ; décă voiŭ face însĕ așa, sciu că nu mai cumpĕrŭ fênŭ.

Dér óre de unde va fi adusŭ grâulŭ în părțile nóstre, d-le învĕțătorŭ?

— Grâulŭ bade Tomo, este adusŭ din Asia, și este celŭ mai vechiu între tóte sĕmĕnăturile nóstre. Ascultă, bade Tomo, pe lângă cele ce ți-am spusŭ până acum despre prăsirea grâului, sĕ-țĭ mai însemnezĭ următórele:

Ca grâulŭ sĕ créscă, mai are trebuință, afară de lucrulŭ plugarului și de pământ, încă și de agenții, adecă de îmbolditorii vegetațiunei séu crescerei. Aceștia suntŭ: căldura, lumina, aerulŭ și plóia. Fără căldură n'ar puté cresce nimicŭ pe pământŭ; fără lumină plantele n'ar avé față verde, ci alburiă, ca și ómenii ținuțĭ prin temnițe; fără aerŭ plantele n'ar puté trăi, ca și pescele fără apă. Acésta se póte vedé la vĕrsărĭ de ape, unde apa ca mai grea silesce aerulŭ sĕ ese dela rădĕcinile sĕmĕnăturilorŭ, după care vedemŭ, că și ele se vescedescŭ și morŭ. Totŭ așa și fără plóiă nu ar puté cresce nimicŭ pe pământŭ.

Apoi grâulŭ până la cócere trece prin trei perióde: periodulŭ formărei séu crescerei paiului; periodulŭ înflorirei și formărei bonului și periodul cócerei bonului. Grâulŭ de vêndare e bine a se secera mai în pârgă, ér celŭ de sĕmênță e bine a se lăsa sĕ se cócă mai bine. — Dér ce secerațĭ D. Vóstre grânele, bade Tomo?

— Cu secerea, d-le învĕțătorŭ, precum ne-amŭ pomenitŭ. Am vĕdutŭ însĕ pe cantorulŭ nostru astă-véră, că elŭ a cositŭ holdele, ér nevasta lui lega snopĭ după elŭ și mie mi-a plăcutŭ lucrulŭ acesta. Socotesce numai, d-le învĕțătorŭ, cum suntŭ lucrătorii de scumpĭ pe vremea secerei, încâtŭ dĕu, că mai le dămŭ lorŭ dĕciuélă, ca pe timpulŭ iobăgiei. In viitorŭ o se mĕ apucŭ sĕ facŭ și eu ca cantorulŭ, căcĭ cu mașina de îmblătitŭ se bate și așa, nu ca cu îmblăciulŭ; ér ca sĕ aducemŭ mașina de secératŭ, cum am vĕdutŭ la curtea cea domnéscă, nu suntemŭ nicĭ harnicĭ, nicĭ n'avem pentru ce.

Dér sĕ te mai întrebŭ de una, d-le învĕțătorŭ: Nu sciu din ce pricină, mi-s'au prăsitŭ mulțime de gârgărițe, carĭ îmĭ strică grâulŭ totŭ. D-Ta vei fi aflatŭ, póte vr'unŭ lécŭ în contra lorŭ: te rogŭ sĕ mi-lŭ spui și mie.

— Gârgărițele se prăsescŭ, décă grâulŭ e prea prăfosŭ, bade Tomo, și nu se mai roscolesce din când în când. Gârgărițele se potŭ stîrpi prin furnicĭ; ducemŭ într'o ólă lângă coșulŭ cu grâu unŭ moșinoiŭ de furnicĭ din grădină, carĭ omóră și prindŭ tóte gârgărițele. Putemŭ face și așa, că ungemŭ păreții coșului cu petroleu séu gazŭ, orĭ sĕ punemŭ tómna, când topimŭ cânepa, douĕ trei mânușĭ de cânepă topită lângă coșŭ, — gârgărițele nu potŭ suferi mirosulŭ cânepei și fugŭ. Din acestea trei mijlóce bade Tomo, D-Ta alegețĭ, care vei crede, că e mai bunŭ!

MULTE ȘI DE TOATE

Clubuiŭ fumătorilorŭ de lulea.

S'a formatŭ în Austria o ligă în contra țigărilorŭ.

Ceea ce face originalitatea acesteĭ ligĭ este, că ea nu are nimicŭ comunŭ cu așa numita „Ligă în contra tutunului;“ din contra membrii asociației în cestiune suntŭ nisce adoratorĭ ai nicotinei.

Dér ei nu admitŭ, ca sĕ se fumeze alt-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ceva de câtŭ cu luleaua. Ei au instituitŭ în Austria întrégă unŭ „Clubŭ alŭ fumătorilorŭ de lulea.“

Delegații tuturorŭ acestorŭ „Pfeifenraucher-Klubs“ au ținutŭ de curêndŭ unŭ congresŭ solemnŭ la Viena. Cincĭ-decĭ de cluburĭ erau representate.

Devisa adoptată de asociația lor este: „Unŭ fumatŭ bunŭ.“ Ei au unŭ organŭ literarŭ, care este intitulatŭ „Luleaua“ și au deschisŭ pe totŭ timpulŭ câtŭ a ținutŭ sesiunea congresului o „Esposițiune a lulelelorŭ vechĭ și moderne.“

Numeróse discursurĭ au fostŭ pronunțate și diferiții oratorĭ au doveditŭ, că unŭ adevĕratŭ austriacŭ este obligatŭ, prin patriotismŭ, prin respectulŭ strămoșilorŭ, prin interesulŭ archeologiei nicotinei și pentru multe alte rațiunĭ mai multŭ séu mai puținŭ plausibile, de a nu fuma nicĭ odată țigărĭ, ci în totŭ-déuna lulea.

*

Viéța romantică a unui generalŭ.

Se scrie din Madridŭ:

Deună-dĭ a muritŭ subitŭ unŭ omŭ, care acum câțĭ-va anĭ a jucatŭ unŭ mare rolŭ în istoriă. Elŭ se chiamă Jean Jose Sempe și a fostŭ generalŭ-carlistŭ și odinióră aghiotantŭ alŭ lui Don Carlos, pretendentulŭ la tronulŭ Spaniei.

Viéța lui Sempe a fostŭ unŭ romanŭ. Elŭ a fostŭ procurorŭ și poseda o avere fórte mare, în timpulŭ, când a făcută cunoscință la Pau cu Don Carlos și s'a entusiasmatŭ de causa lui.

Intr'o di Sempe aflându-se la o nuntă fù însciințatŭ, că cine-va voesce sĕi vorbéscă ceva fórte urgentŭ și interesantŭ.

Procurorulŭ părăsi sala de mâncare, schimbă câte-va vorbe cu persóna, care-lŭ căutase, își luă pălăria și de atuncĭ nimenea nu l'a mai vĕdutŭ, decâtŭ după terminarea rĕsboiului carlistŭ.

„Persóna“ aceea era unŭ trimisŭ alŭ pretendentului la tronŭ și a adusŭ pe procurorŭ la Don Carlos. Pretendentulŭ a datŭ lui Sempe, care rĕmăsese înmărmuritŭ, 1 milionŭ de fr. în 1000 de bilete de bancă francese de câte 1000 de fr., și i-a disa:

— Pune milionulŭ acesta la banca francesă; aceștia suntŭ banii cu carĭ o se începemŭ rĕsboiulŭ. Indată ce vei depune banii, întórce-te îndărĕtŭ, căcĭ noi, adecă eu și d-ta, o se trecemŭ împreună și singurĭ granița.

Procurorulŭ indeplini consciințiosŭ însărcinarea acésta, se întórse apoi ér la Don Carlos, pe care apoi îlŭ îmbrăcă cu alte haine, mascându-i fața, și plecă cu elŭ spre graniță.

Când sĕ trécă granița, amêndoi au fostŭ prinșĭ de trupele guvernului spaniolŭ. Se părea, că soldații nu sciau, că au în mânile lorŭ pe pretendentulŭ la tronŭ, dér totușĭ bănuiau, că unulŭ dintre arestațĭ, și anume Don Carlos, e unŭ personagiu distinsŭ.

In momentulŭ acesta decisivŭ Sempe avu o ideiă fericită.

Peste nópte, elŭ schimbă hainele cu Don Carlos și se prefăcu că vrea sĕ fugă.

Soldații observândŭ acésta, gândiră, numai decâtŭ, că elŭ e personagiulŭ celŭ mai importantŭ și de aceea îlŭ țineau în deosebită băgare de sémă, neinteresându-se aprópe de locŭ de Don Carlos.

In chipulŭ acesta pretendentulŭ tronului a reușitŭ sĕ fugă din pușcăriă.

Când Sempe a fostŭ liberatŭ, elŭ s'a dusŭ érășĭ la Don Carlos.

Acesta dreptŭ recunoscință l'a numitŭ aghiotantŭ alŭ sĕu și generalŭ, însărcinându-lŭ totŭ-odată sĕ îngrijéscă de hrana soldațilorŭ carliștĭ.

Dupŭ terminarea rĕsboiului, Sempe ajunsese cu totulŭ ruinatŭ.

Titlulŭ sĕu de generalŭ nu-i aducea nicĭ unŭ venitŭ. Fostulŭ procurorŭ a trebuitŭ sĕ se mulțumescă cu o mică slujbă la o bancă din Parisŭ, ca sĕ aibă cu ce trăi de adĭ pe mâne.

Elŭ a muritŭ la Parisŭ.

In casa lui s'au aflatŭ 2 francĭ.

In dulapurile și geamantanele lui însĕ s'au găsitŭ o mulțime de scrisorĭ de ale pretendentului Don Carlos și dela nevasta acestuia Dona Margareta, mórtă de curêndŭ.

Totŭ la Sempe s'a aflatŭ unŭ lungŭ memoriu asupra rĕsboiului Carlist.

*

O judecată curiósă.

Unŭ vêndătorŭ de covóre dintr'unŭ orașŭ din Asia-mică, a împrumutatŭ dela unŭ vecinŭ alŭ sĕu unŭ cazanŭ mare de aramă, în care avea sĕ fiarbă orezŭ pentru lucrătorii sĕi.

După ce a isprăvitŭ tréba, a dusŭ cazanulŭ îndĕrĕtŭ împreună însĕ cu unŭ altŭ cazanŭ, dér micŭ de totŭ.

— Ce-i cu căzănelulŭ ĕsta? întrebă miratŭ vecinulŭ.

— Uite Efendi, astă nópte cazanulŭ celŭ mare a născutŭ pe celŭ micŭ, și așa dér ă și ĕsta ți-se cuvine ție...

Vecinulŭ primi cu bucuriă cazanulŭ și căzănelulŭ. Peste câte-va dile vêndĕtorulŭ de covóre împrumută din nou dela vecinulŭ sĕu cazanulŭ, dér nu i l'a mai datŭ înapoi, ca întâia-óră.

Omulŭ îlŭ cere cu binele o di, douĕ, trei, dér de geaba. Supărându-se, elŭ se duce la vêndĕtorŭ și-i dise:

— Bine Efendi, nu-mĭ dai cazanulŭ?

— Cum sĕ ți-lŭ mai dau, bre omule décă a muritŭ!

— Cum, a muritŭ? Unŭ cazanŭ sĕ móră? Nu vedĭ Efendi, că vorbescĭ prostii și-i pĕcatŭ sĕ mințĭ...

— Eu îțĭ spunŭ dreptŭ, că a muritŭ. și așadéră nu ți-lŭ mai potŭ da.

Vecinulŭ vĕdêndŭ, că n'are încotro se duse la Cadiulŭ (judecătorulŭ lorŭ) și pârî pe vêndĕtorulŭ de covóre.

Cadiulŭ îi chemă pe amêndoi de față și-i întrebă:

— Cum vĕ chiamă?

— Pe mine Mustafa — rĕspunse vêndĕtorulŭ.

— Și pe mine Osman — dise cu umilință păgubașulŭ.

— Ei, ce daraveră avețĭ de împărțitŭ?

— Sĕ vedĭ Efendi — începu păgubașulŭ — am datŭ lui Mustafa împrumutŭ unŭ cazanŭ mare. A doua di mi-l'a adusŭ cu unŭ altŭ căzănelŭ, pe care dicea, că l'a fĕtatŭ peste nópte celŭ mare. Peste câteva dile ér mi-a luatŭ cazanulŭ împrumutŭ, dér nu vrea sĕ mi-lŭ mai dea, dicêndŭ că a muritŭ...

— Așa s'a întêmplatŭ? întrebă Cadiulŭ pe Mustafa.

— Intocmai, Efendi.

Cadiulŭ își vîrî degetele în barba lui lungă și albă și se puse pe gândurĭ. Mustafa și Osman stăteau smirnă și așteptau cu narăbdare sentința. Intr'unŭ târdiu Cadiulŭ ridică capulŭ și întrébă pe Osman.

— Tu ai credutŭ, că cazanulŭ a fĕtatŭ peste nópte unŭ căzănelŭ micŭ?

— Da, stăpâne, amŭ credutŭ, fiindcă mi-a spusŭ Mustafa...

— Ei bine, décă ai credutŭ, că cazanulŭ tĕu a pututŭ sĕ nască, trebue sĕ credĭ că elŭ putea sĕ și móră, și de bună sémă că a muritŭ...

Acum duce-ți-vĕ pe la casele vóstre și de aci înainte sĕ nu vĕ maĭ împrumutațĭ unulŭ pe altulŭ, ca sĕ nu vĕ stricațĭ prieteșugulŭ.

*

Clubulŭ bolnavilorŭ de stomacŭ.

Pe lângă atâtea curióse cluburĭ între carĭ am vĕdutŭ și pe celŭ alŭ fumătorilorŭ cu luléua, étă acum unŭ nou clubŭ înființatŭ la Londra, ai cărei membrii trebue sĕ fiă ómenĭ, carĭ suferă de bóle de stomacŭ.

Orĭ-cine voesce sĕ facă parte din acestŭ clubŭ, trebue sĕ presinte unŭ certificatŭ, prin care sĕ dovedéscă, că e bolnavŭ de stomacŭ.

Societatea are de scopŭ de a vindeca pe membrii ei de aceste bólei printr'unŭ regimŭ potrivitŭ: însĕ celŭ care se face mai bine îndată e degradatŭ și devine din membru ordinarŭ, unŭ felŭ de membru estra-ordinarŭ, și celŭ care se face de totŭ sănĕtosŭ, este ștersŭ din lista membrilorŭ.

Cotizațiile lunare pe carĭ le plătescŭ membrii, se fixéză după gravitatea bólei și acésta nu cum ar trebuì sĕ fiă, ci într'unŭ chipŭ cu totulŭ opusŭ.

Ast-felŭ ce-i ușorŭ bolnavĭ plătescŭ mai multŭ, ér cei greu bolnavĭ plătescŭ fórte puținŭ.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

IUNIE. are 30 dile. CIREȘAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	12 Cuv. p. Onofr. P.	24 Ioan Botez.
Lunĭ	13 Mart. Aquilina	25 Prosper.
Marțĭ	14 Prof. Eliseu	26 Ieremia
Mer.	15 Prof. Amos	27 Ladislau
Joi,	16 S. Tihoniu	28 Leo papa
Vin.	17 S. m. Manuele	29 Petru și Pav.
Sâm.	18 S. m. Leonriu	30 Pom. S. Pav.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 20 Iunie n. 1894.

Sĕmințe	Qualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenescŭ	80	7.35	7.50
Grâu dela Tisa	80	7.40	7.50
Grâu de Pesta	80	7.40	7.50
Grâu de Alba-regala	80	7.40	7.50
Grâu de Bácska	80	7.45	7.55
Grâu ung. de nordŭ	80	.—	.—

Sĕmințe vechĭ ori nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	5.05	5.20
Orzŭ	nutrețŭ	60—62	.—	.—
Orzŭ	de vinars	62.64	.—	.—
Orzŭ	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	6.65	7.—
Cucuruzŭ	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	4.75	4.80
Cucuruzŭ	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	3.80	4.25

Prețulŭ pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	52.—	56.—
—	francesă		—.—
—		—.—	.—
"	roșiă	62.—	67.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	30.—	31.—
Oleu de in		5.25	5.35
Uns. de porc	dela Pesta	49.50	50.—
"	dela țéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	46.—	47.—
"	afumată	47.—	48.
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	16.25	16.50
"	din Serbia în sacĭ	16.25	16.50
Lictarŭ	slavonŭ nou	11.50	12.50
"	bănățenescŭ	10.50	11.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	32.—	33.—
Ceară	de Rosenau	152.	155.
Spirtŭ	brutŭ	—.—	—.—
"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursulŭ losurilorŭ private

din 20 Iunie 1894

	cump.	vind.
Basilica	10.—	10.20
Creditŭ	195.75	196.75
Clary 40 fl. m. c.	57.75	58.75
Navig. pe Dunăre	138.—	142.—
Insbruck	26.—	28.—
Krakau	25.75	26.25
Laibach	24.30	24.90
Buda	—.—	—.—
Palffy	58.75	59.25
Crucea roșie austr.	18.20	18.80
dto ung.	12.20	12.80
dto ital.	12.75	13.25
Rudolf	22.25	23.25
Salm	73.—	74.—
Salzburg	27.50	28.25
St. Genois	70.—	71.—
Stanislau	44.50	45.50
Trieitine 4½% 100 m. c.	144.—	150.—
dto 4% 50	70.—	72.—
Waldstein	50.—	54.—
Windischgrätz	—.—	—.—
Sêrbescĭ 3%	38.50	39.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Iunie 1894.

Renta ung. de aurŭ 4%	120.05
Renta de coróne ungŭ. 4%	95.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	127.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.50
Bonurĭ rurale ungare	95.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	96 —
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	441.50
Imprum. ung. cu premii	149.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	142.50
Renta de hârtie austr.	98.15
Renta de argint austr.	98.10
Renta de aur austr.	121.10
Losurĭ din 1860	146.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	996.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	350.50
Napoleondorĭ	9.97½
Mărcĭ imp. ger.	61.42½
London (lire sterlinge)	125.15
Rente de coróne austr.	97.80

Têrgulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.

La 21 Iunie n. 1894

Starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 190,027 capete, la 20 Iunie au intratŭ 3525 capete și au eșitŭ 4480 rĕmânêndŭ la 21 Iunie unŭ numĕrŭ de 189.072 capete.

Se notéză marfa: ungurĕscă veche grea dela 43. ½ cr. până la 44.— cr. marfă ungurĕscă tineră grea dela 46 cr. până la 45.½ cr., de mijlocŭ de a 44— cr. până la 45.— cr. ușóră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țĕrănĕscă grea dela 43½ până la 44 ½ cr. de mijlocŭ dela 44— cr. până la 44.½ cr. ușóră dela 43—cr. până la 45.— cr.

Bursa din Bucurescĭ

din 20 Iunie n. 1894.

Valori	%	Cumpĕr.
Rentă română perpetuă 1875	5%	100 ½
Renta română amortisabilă	5%	84.⅞
dtto	4%	97.⅕
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101 ½
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	87.—
idem idem din 1890	5%	85.¼
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	92.⅛
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	—.—
idem idem	6%	101.⅓
idem idem	5%	86 ⅝
Credit Fonc. Urban din Iașĭ	5%	79 ¾
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	275.—
	V. N.	—.—
Banca Nation. ult. div. 84.45	500	1480.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	420.—
Naționala de asig. ult. div. 36 lei	200	420.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.—	500	110.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.08
Banca Nation. a României	—	—.—
Scompt.	5%	
Avansurĭ pe efecte	6%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Prețurile cerealeor din piața Brașovŭ.

Din 9 Iunie st. n. 1894

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă fl.	cr.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	5	90
"	Grâu mijlociu	4	80
"	Grâu mai slabŭ	4	50
"	Grâu mestecatŭ	3	60
"	Sĕcară frumósă	3	40
"	Sĕcară mijlocia	3	—
"	Orzŭ frumosŭ	3	70
"	Orzŭ mijlociu	3	30
"	Ovĕsŭ frumosŭ	2	70
"	Ovĕsŭ mijlociu	—	—
"	Cucuruzŭ	3	60
"	Mălaiu	3	50
"	Mazĕre	5	70
"	Linte	10	—
"	Fasole	3	70
"	Sĕmênță de inŭ	11	—
"	Sĕmênță de cânepă	4	80
"	Cartofĭ	1	20
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită	—	48
"	Carnea de porcŭ	—	52
"	Carnea de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕtŭ	21	—
	Sĕu de vită topită	32	—

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 23 Iunie 1894.

Baucnote rom.	Cump.	9.89	Vênd.	9.92
Argint român.	Cump.	9.84	Vênd.	9.89
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.94	Vênd.	9.97
Galbenĭ	Cump.	5.82	Vênd.	5.87
Ruble rusescĭ	Cump.	1.33	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.78	Vênd.	61.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.25	Vênd.	102.25

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

1. Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich sendet **direct** an **Private: schwarze, weise** und **farbige** Seiden-stoffe von **45 kr.** bis **fl. 11.65** p. Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und zollfrei in die Wohnug an Private, Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarlen 5 kr. Porto nach der Schweiz.

Nicolau Roncea

constructorŭ mecanicŭ în Brașovŭ,

Blumena mică, strada Studentului Nr. 3,

aduce la cunoscința onoratulni publicŭ, că **și-a deschisŭ propriulŭ sĕu atelierŭ,** ca

Instalatorŭ de apaducte și monterŭ de sonerii și telefóne.

Constructorulŭ mecanicŭ N. RONCEA, după **o îndelungată praxă**, ce a făcutŭ în Germania, România, ér de presentŭ la dnii ingineri Rumpel & Co. în Brașovŭ, unde s'a ocupatŭ cu **conducerea apaductului a telefónelorŭ și soneriilorŭ**, a dată numĕróse dovedĭ despre destoinicia, ce posede în măestria instalațiunei de apaducte, telefóne și sonerii, fiindŭ în stare de-a satisface chiar și cele mai esagerate pretensiunĭ ale publicului.

Este rogatŭ decĭ onoratulŭ publicŭ a se adresa cu tótă încrederea la constructorulŭ mecanicŭ N. RONCEA, care îșĭ oferă servițiile sale pe lângă **prețurile cele mai reduse.**

Dintre tóte hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete veritabilă franțuzéscă

„Le Gloria"

fabricațiunea d-lorŭ

JOSIFŬ BARDOU & FILS

în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurŭ, 16 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours".

„Le Gloria" este hărtia, care în finețā și bunătate întrece tóte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria" este numai atuncĭ veritabilă, décă fiă-care cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria" se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria" se efectuéză și ca **tuburĭ** și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria" este de căpĕtatŭ în **Brașovŭ** la tóte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 21.—52.

Dr. Sterie N. Ciurcu

VIENA, IX Pelikangasse Nr. 10

Cabinetŭ de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiunĭ și prin corespondență.

Anunciurĭ

(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administratiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scăderĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI."

De închiriatŭ.

pentru sesonulŭ de vară

se recomandă unŭ escelentŭ

localŭ de închiriatŭ în Branŭ,

constătătorŭ din 2 odăi mobilate, 1 bucătăriă și curte, în care se află: **apă de beutŭ și bae pentru scăldatŭ, împreunată cu tușŭ.** Lângă casă locŭ de preumblare in tóte părțile, cea mai sănĕtósă climă de munte. Comunicația atâtŭ spre Brașovŭ. câtŭ și spre România în cea mai bună stare.

A se adresa la d-lŭ proprietarŭ alŭ casei **I. VOICULESCU,** primarŭ în Moeciulŭ inferiorŭ — Branŭ. (Törcsvár.)

3—3

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

Apa minerală de Borszék (Borviz)

regele tuturorŭ apelorŭ minerale.

Pentru escelentele sale proprietățĭ a primitŭ la esposiția universală din Budapesta, Viena, Triest și Parisŭ **medalia de argintŭ și aurŭ și diplome de distincțiune.** — Din causa conținutului abondentŭ de acidŭ carbonicŭ, liberŭ și semilegatŭ este singura apă, care se póte transporta fără de a suferi vre-o scădere în putere, în gustulŭ ei bunŭ și în facultatea ei recoritóre. Se póte aplica cu efectŭ fórte bunŭ, ca **APĂ VINDICĂTÓRE la anemie, nervositate, la conturbărĭ de degestiune și în generalŭ la orĭ-ce perturbațiunĭ interne.**

Prin gustulŭ seu celŭ plăcutŭ și bogatulŭ conținutŭ mineralŭ acéstă apă **amestecată cu vinŭ** e recunoscută ca o bĕutură plăcută și recoritóre superióra altorŭ ape minerale.

Se află de vêndare în UNICULŬ DEPOSITŬ principalŭ

alŭ subscrișilorŭ, acéstă apă escelentă și indigină,

atâtŭ din isvorulŭ „principalŭ" câtŭ și „Kossuth"

en gros și en detail,

cu prețŭ convenabilŭ.

Accentuândŭ, **că numai în depoulŭ nostru** se potŭ căpăta sticle provedute cu etichete și conținutŭ nefalsificatŭ, despre ceea ce se garantéză,

Administrația generală a apelorŭ minerale dela Borszék

LAZAR și VERZÁR

BRAȘOVŬ.

430,6—11

Celŭ mai renumitŭ, ca bunŭ și sănĕtosŭ surogatŭ la cafea.

Se capĕtă în tóte locurile.

Neapăratŭ de lipsă pentru fiă-care

De autoritățĭ medicale recomandatŭ pentru femei, copiĭ și carĭ suferŭ de stomacŭ etc.

½ Kilo 25 cr. (50 filerĭ).

familie și consumator de cafea este

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustŭ de cafea bóne.

Importantŭ pentru fiă-care găzdóie și mamă!

Sănĕtatea și bună starea materială a familei atêrnă dela femeiă și mamă. Lorŭ ne adresămŭ pentru esaminarea și introducerea **Cafelei Malz Kathreiner Kneipp.** Este celŭ mai **bunŭ**, mai **naturalŭ** și **sănătosŭ** surogatŭ la cafea. Nicĭ o femeă sĕ nu mai rămâe indiferentă față cu acéstă cestiune. E o însemnătate mare pentru **sănătate** și **economiă.** Pentru prima óră se oferéză unŭ **productŭ indigenŭ**, ca o cafea **fórte sănătósă pentru familiă.** Are **gustŭ bunŭ**, e **fórte nutritóre. Kathreiner Kneip Malz cafea** ca surogatŭ păstréză aroma cafelei. La începutŭ s'adaugă a **treia parte** și după gustŭ și necesitate mai multŭ. **Ce economie mare** dér fată cu tóte **surogatele** usitate până acuma, carĭ suntŭ **stricăcióse sănătății,** neconsumabile și numai mijlocŭ de a da **colóre.** Fie-care găzdóe scie bine, că caféua bĕută fără surogatŭ este curatŭ otravă, causéză durerĭ de nervĭ, disposiție de apoplexie, tremurare de mânĭ etc. Ce bunătate mare pentru orĭ și cine, că pe lângă calitățile arătate mai susŭ, depărtéză **efectele stricăcióse** ale cafelei. Reușita ceamare dela introducerea lui este cea mai bună dovadă pentru acésta.

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneip se fabrică așa de escelentŭ încâtŭ ajunge numai a se măcina laolaltă cu **caféua** și a se prepara ca de obiceiu. Pentru bolnavĭ, persóne slăbite, cu deosebire pentru **copii nu esistă altă hrană mai bună ca Malz-caféua măcinată,** 5 minute fértă, scursă, cu miere (orĭ zaharŭ) îndulcită, **cu lapte amestecată** și așa servită. Este lucru **de consciință** pentru fie-care mamă a **face încercare.**

NB. **Pentru a se ferĭ de imitațiĭ la cumpĕrare sĕ se bage bine de sémă, décă este numele** **Kathreiner.** **Caféua, care s'ar vinde nepachetată, séu în pachete imitate spre a amăgi pe cumpĕrător, sĕ se respingă.**

326,6—10

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia A. Mureșianu, Brașov